

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
W 2018 ROKU ZADAŃ W RAMACH:
MIEJSKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W LUBLINIE NA LATA 2016 – 2020**

Spis treści

Wprowadzenie	3
Cel I: Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.	4
Zadanie 1: Prowadzenie badań i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.	4
Zadanie 2: Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Lublina.	5
Zadanie 3: Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	13
Cel II: Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	22
Zadanie 1: Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.	22
Zadanie 2: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.	29
Zadanie 3: Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego.	32
Zadanie 4: Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	35
Cel III: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	35
Zadanie 1: Zapewnienie stałych form oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, dorosłych oraz nieletnich.	35
Zadanie 2: Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą.	37
Cel IV: Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.	39
Zadanie 1: Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej.	39
Zadanie 2: Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lublinie.	43
Analiza czynników sprzyjających oraz utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	50

Wprowadzenie

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 został uchwalony przez Radę Miasta Lublin w dniu 23 grudnia 2015 roku (Uchwała Nr 346/XIII/2015). Opracowanie i realizacja Programu jest zadaniem własnym gminy i wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, profilaktykę i edukację społeczną w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie jest realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Miasta Lublin,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Centrum Interwencji Kryzysowej,
- Sądy i Prokuratury Rejonowe,
- Komendę Miejską Policji,
- Straż Miejską Miasta Lublin,
- Areszt Śledczy,
- placówki oświatowe,
- placówki służby zdrowia,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty.

Beneficjentami programu są mieszkańcy Lublina uwikłani w sytuację przemocy domowej (osoby zagrożone przemocą w rodzinie, doświadczające przemocy, sprawcy oraz świadkowie) a także podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Lublina. Cele szczegółowe programu to:

1. Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.
2. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone w oparciu o informacje przekazane przez następujące podmioty działające na terenie Lublina:

- Wydział Oświaty i Wychowania, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych oraz Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Centrum Interwencji Kryzysowej,
- Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sądy Rejonowe: Lublin – Zachód i Lublin – Wschód,
- Prokuraturę Okręgową,
- Komendę Miejską Policji,
- Straż Miejską Miasta Lublin,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”,
- Areszt Śledczy.

Cel I: Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.

Zadanie 1: Prowadzenie badań i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Zjawisko przemocy jest diagnozowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w tym Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, która analizuje dane statystyczne zgromadzone w ramach procedury Niebieskie Karty i wyciąga wnioski, które są zawarte w corocznych sprawozdaniach. Statystyka prowadzona jest w systemie półrocznym i rocznym. Wnioski i tendencje w skali przemocy wykorzystywane są przy planowaniu działań na kolejne okresy, jak również w ramach realizowanych projektów.

W 2018r. sporządzono następujące raporty i sprawozdania z pracy w środowiskach rodzin dotkniętych problemem przemocy:

1. sprawozdanie z realizacji w 2017 r. Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020;
2. sprawozdanie z realizacji przez Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zadań ujętych w Programie Zapobiegania Przemocy oraz Poprawy Bezpieczeństwa Mieszkańców i Porządku Publicznego „Bezpieczny Lublin” za rok 2017;
3. sprawozdanie z realizacji w 2017 r. zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
4. sprawozdanie na temat „Monitoringu działań w zakresie bezpieczeństwa kadry pomocy społecznej – asysta Policji” w obszarze działalności Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w Lublinie za 2017 r.,
5. sprawozdanie z realizacji w 2017r. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
6. sprawozdanie opisowe za rok 2017 z działalności Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w Lublinie;
7. sprawozdanie opisowo - finansowe z działalności w 2017 r. Sekcji oraz Zespołu Interdyscyplinarnego – w cyklu półrocznym i rocznym;
8. sprawozdanie z realizacji przez Zespół Interdyscyplinarny Programu współpracy Miasta Lublin z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2017,
9. sprawozdanie „Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2017 r. oraz 2018 r.” z uwzględnieniem osób małoletnich, niepełnosprawnych i starszych - w cyklu kwartalnym, półrocznym i rocznym,
10. roczne sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017r.,
11. raport dot. rodzin, w stosunku do których zastosowano procedurę "Niebieskie karty" we wskazanym obszarze ul. Lubartowskiej i terenie dawnego Podzamcza w Lublinie,
12. sprawozdanie z realizacji w 2017r. Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020,
13. informacja nt. planowanych w 2018r. działań strategicznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Lublin,
14. raport i analiza "Czynniki sprzyjające i utrudniające udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w Mieście Lublin w 2017 r.",
15. raport dot. sporządzonych przez uprawnione podmioty formularzy "Niebieskich Kart - A" w okresie od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r.

➤ Komenda Miejska Policji w Lublinie

Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, w ramach realizacji przez Policję procedury „Niebieskie Karty”, prowadzi (w systemie miesięcznym) statystykę dotyczącą zjawiska przemocy w rodzinie. Statystyka w tym zakresie gromadzona jest w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol) przez Wydziały oraz Komisariaty Policji I – VII, podległe Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

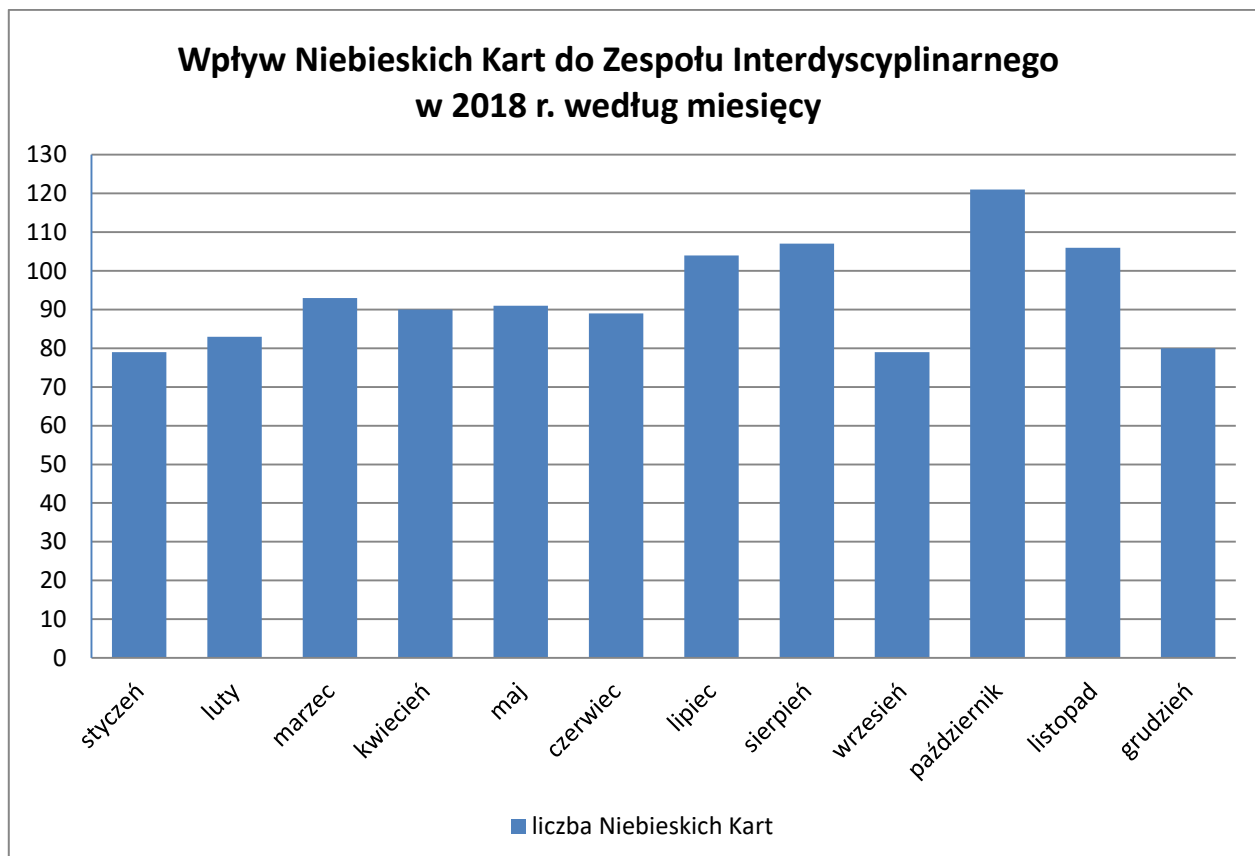
Badanie społeczne pt. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin” na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego zostało przeprowadzone w 2017 r. Towarzystwo „Nowa Kuźnia”, ze środków finansowych Zespołu opracowało diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Lublin, która zawierała m. in. prezentację wyników badań, interpretację ukazującą patomechanizmy przemocy w rodzinie, prognozy dotyczące dalszego rozwoju zjawiska oraz rekomendacje dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej w Lublinie.

Ponadto zjawisko przemocy corocznie jest diagnozowane przez wszystkie instytucje, które realizują Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 i składają sprawozdanie z realizacji ww. Programu do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadanie 2: Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Lublina.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 1122 formularzy „Niebieskich Kart – A”. Wpływ Niebieskich Kart według miesięcy w 2018 roku przedstawia się następująco:

W 2018 r. powołano 827 nowych grup roboczych, w ramach których odbyło się 3306 posiedzeń. Procedurę „Niebieskie Karty” realizowano w 1274 przypadkach. Działania zostały zakończone w 692 rodzinach. 441 spośród prowadzonych Niebieskich Kart stanowiło kontynuację działań z lat wcześniejszych, natomiast w 2018 r. wszczęto 833 nowe procedury. Liczba Niebieskich Kart wszczętych przez poszczególne podmioty przedstawia się następująco:

Podmiot uprawniony do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”	Liczba „Niebieskich Kart”
Policja	982
Oświata	6
Pomoc Społeczna	130
Służba Zdrowia	4

W ramach procedury „Niebieskie Karty” w 2018 r. sporządzono następującą dokumentację:

- 1308 zarządzeń w sprawie powołania i zmiany członków grup roboczych;
- 845 zaproszeń na spotkania grupy roboczej do osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie;
- 883 wezwania na spotkania grupy roboczej do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie;
- 107 informacji dotyczących prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie wydanych na prośbę klientów;
- 61 wniosków do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny;
- 19 zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- 18 wniosków do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno - edukacyjnymi;
- 50 wniosków do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie’;
- 843 formularzy „Niebieska Karta – C”;
- 491 formularzy „Niebieska Karta – D”.

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 za 2017 rok zostało złożone do Prezydenta Miasta Lublin w marcu 2018 r. W dniu 26 kwietnia 2018 r. na sesji Rady Miasta Lublin ww. sprawozdanie zostało przyjęte przez Radnych.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Placówki oświatowe systematycznie diagnozowały i monitorowały problem przemocy poprzez: ankiety prowadzone wśród uczniów i rodziców badające obszar bezpieczeństwa i przeciwdziałania agresji, testy diagnostyczne oraz bieżące monitorowanie środowiska rodzinnego dzieci. Nauczyciele obserwowali i analizowali zachowania dzieci oraz rodziców podczas indywidualnych i grupowych rozmów.

Szkoły i placówki na bieżąco śledziły informacje podawane przez Policję, a także prowadziły konsultacje z pracownikami MOPR, kuratorami sądowymi i społecznymi oraz asystentami rodziny. Monitorowano sytuację dzieci będących w rodzinach zastępczych. Pedagodzy szkolni współpracowali również z pracownikami Centrum Aktywności Środowiskowej, psychologami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych oraz wychowawcami burs.

Pracownicy Oświaty realizowali zadanie poprzez wnikliwą obserwację uczniów, tj.: ich funkcjonowanie w grupie, stan zdrowia, wygląd zewnętrzny, samopoczucie oraz frekwencję na zajęciach. Systematycznie dokonywano diagnozy sytuacji socjalno-rodzinnej uczniów za pomocą ankiet i wywiadów, których pytania dotyczyły m. in.: występowania przemocy w rodzinie, nadużywania alkoholu lub substancji psychoaktywnych. Pedagodzy prowadzili i szczegółowo analizowali dokumentację dotyczącą uczniów dotkniętych przemocą.

Przedstawiciele Oświaty w 2018 r. wszczęli 6 procedur „Niebieskie Karty”.

➤ Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Centrum Interwencji Kryzysowej w ramach zadania diagnozowania i monitorowania zjawiska przemocy na terenie Lublina zbiera i gromadzi dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy wśród klientów Centrum i przygotowuje dane niezbędne do wykonania corocznego sprawozdania z realizacji Miejskiego i Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Pracownicy Centrum założyli 16 Niebieskich Kart i brali udział w 16 grupach roboczych.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a w szczególności specjalistycznej komórki organizacyjnej, Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy rodzinie w roku 2018 prowadzili diagnozę przemocy, realizowali procedurę „Niebieskie Karty”, a także monitorowali zjawisko przemocy na terenie Miasta Lublin.

W perspektywie roku 2018 koordynowano procedurę 1274 „Niebieskich Kart”, z czego 441 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach wcześniejszych, w 2018 r. wszczęto 833 nowe procedury. Odnotowano wpływ 1122 formularzy „Niebieskich Kart - A”. W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2018 r. powołano 827 nowych grup roboczych, w ramach których odbyło się 3306 spotkań. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie wszczęli 115 procedur „Niebieskie Karty”.

Wieloaspektowym i interdyscyplinarnym wsparciem ze strony grup roboczych objęto 3567 osób z 1274 rodzin. W 2018 r. członkowie grup roboczych sporządzili 843 „Niebieskie Karty – C”, stanowiące plan pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz 491 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 692 rodzinach, z czego w 353 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, zaś w 339 w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Podejmowane czynności, mające na celu wsparcie oraz poprawę funkcjonowania osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz świadków, a także ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz niwelowanie negatywnych skutków wskazanej kwestii społecznej miały charakter interdyscyplinarny przy założeniu, że koordynacja działań wspierających oraz współpracy służb pozostawała w gestii przedstawicieli Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR. W realizację procedury „Niebieskie Karty”, w celu profesjonalizacji oraz podniesienia skuteczności świadczonej pomocy, zaangażowane były służby Policji, przedstawiciele placówek oświatowych, służby zdrowia, sądownictwa, ośrodków leczenia uzależnień, a także podmiotów sektora pozarządowego.

Pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach koordynacji grup roboczych skierowali 50 wniosków do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie, 61 razy wnioskowali do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w 19 przypadkach złożyli zawiadomienia do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Ponadto wzięli udział w charakterze świadka w 81 przesłuchaniach prowadzonych przez Sądy i organy ścigania. 18 razy wnioskowano do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno – edukacyjnymi w warunkach izolacji. Skierowano 71 wniosków o wizytację w ramach projektu „Przyjazne patrole” środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie, w których przebywały małe dzieci.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej udzielano poradnictwa socjalnego i rodzinnego. W szczególności skierowano:

- 1193 osoby na terapię i poradnictwo psychologiczne,
- 916 osób na bezpłatne poradnictwo prawne,
- 117 osób na warsztaty korekcyjno – edukacyjne,
- 13 rodzin na mediację pozasądową,
- 134 osoby na zajęcia „Szkoły dla rodziców”,
- 416 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu,

- 286 osób do grup wsparcia dla współuzależnionych, DDA i ofiar przemocy,
- 191 rodzin na terapię rodzinną,
- 30 osób do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 65 rodzin do udziału w projekcie Stowarzyszenia Bona Fides "Centrum Wsparcia Rodzin",
- 18 osób na mityngi AA i grupy AI Anon,
- 5 osób do udziału w zajęciach Uniwersytetu III Wieku,
- 2 osoby do Salezjańskiej Świątlicy Środowiskowej.

Szczegółowe dane statystyczne dot. zjawiska przemocy opracowane przez Sekcję ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty” kształtują się następująco:

I. Przemoc w rodzinie						
L. p.	Kategoria	Formy przemocy				Ogółem
		Fizyczna	Psychiczna	Seksualna	Ekonomiczna	
1	Niebieskie Karty A	1010	1272	51	322	1274
2 - 4	Liczba osób dotkniętych przemocą w tym:	1317	1658	56	406	1660
2 (2a+2b)	osoby dorosłe (18-65l)	895	1071	49	269	1072
2a	kobiety	775	927	48	230	927
	w tym niepełnosprawne	46	65	1	16	65
2b	mężczyźni	120	144	1	39	145
	w tym niepełnosprawni	17	22	0	3	22
3	dzieci	215	345	7	51	346
	w tym niepełnosprawne	14	25	0	6	25
4	Osoby w wieku powyżej 65 r. ż.	207	242	0	86	242
	w tym niepełnosprawne	59	75	0	22	75
5 (a+b+c)	Liczba sprawców przemocy w tym:	1070	1332	37	391	1333
5a	mężczyźni	913	1102	36	328	1103
	w tym pod wpływem alkoholu	599	672	20	251	673
5b	kobiety	148	220	1	60	220
	w tym pod wpływem alkoholu	43	75	0	29	75
5c	nieletni	9	10	0	3	10
	w tym pod wpływem alkoholu	0	0	0	0	0
II. Funkcjonowanie grup roboczych						
L. p.	Kategoria	Liczba			Uwagi	
1	Liczba powołanych grup roboczych	827				
2	Liczba spotkań grup roboczych	3306				
3 (3a+3b)	Liczba osób z rodzin z problemem przemocy uczestniczących w posiedzeniu grupy, w tym:	1167				
3a	dotkniętych przemocą	662				
3b	stosujących przemoc	495				

III.	Pozostałe działania		
L. p.	Kategoria	Liczba	Uwagi
1.	Liczba wniosków skierowanych do KRPA	50	
2.	Liczba zainicjowanych postępowań karnych	19	
3.	Liczba wniosków skierowanych do sądów rodzinnych	61	
4.	Inne działania (jakie?): Udział w charakterze świadka na rozprawach w sądzie	40	
5.	Udział w posiedzeniach KRPA	35	
6.	Udział w charakterze świadka na przesłuchaniach na Policji i w Prokuraturze	81	
7.	Wizyty środowiskowe w asyście Policji	1020	
8.	Skierowanie ofiar przemocy na terapię psychologiczną	1193	
9.	Skierowanie ofiar przemocy na poradnictwo prawne	916	
10.	Skierowanie do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej	191	
11.	Skierowanie do Ośrodka Leczenia Uzależnień	390	
12.	Skierowanie do Stowarzyszenia MONAR	47	
13.	Skierowanie do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	136	
14.	Skierowanie sprawców przemocy na warsztaty korekcyjno – edukacyjne	117	
15.	Skierowanie na zajęcia „Szkoły dla rodziców”	134	
16.	Skierowanie do grup wsparcia dla współuzależnionych, DDA i ofiar przemocy	286	
17.	Współpraca z kuratorami sądowymi - wspólne wizyty środowiskowe, współdziałanie w ramach grup roboczych	263	
18.	Wymiana informacji z Rzecznikiem Praw Obywatelskich	1	
19.	Skierowanie do Centrum Interwencji Kryzysowej	783	
20.	Skierowanie do Stowarzyszenia AGAPE	412	
21.	Skierowanie do Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej BONA FIDES	501	
22.	Skierowanie do Stowarzyszenia SOPRA	93	
23.	Wymiana informacji, współpraca w ramach grup roboczych z placówkami oświatowymi	71 placówek (33 szkoły podstawowe, 6 gimnazjów, 4 zespoły szkół, 1 technikum, 4 licea, 3 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, 20 przedszkoli)	
24.	Wspólne wizyty środowiskowe z psychiatrą lub pielęgniarką środowiskową, wymiana informacji, współpraca w ramach grup roboczych z placówkami służby zdrowia	8 placówek	
25.	Wymiana informacji z Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach	67	
26.	Współdziałanie w ramach grup roboczych oraz wymiana informacji ze Specjalistyczną Poradnią Rodzin, skierowanie na terapię	126	

27.	Współdziałanie w ramach grup roboczych oraz wymiana informacji z placówkami opiekuńczo - wychowawczymi	3	
28.	Wymiana informacji, współpraca z Zakładami Karnymi i Aresztem Śledczym	22	
29.	Współdziałanie z Komendą Miejską Policji Wydziałem Prewencji - wymiana informacji, udział w grupach roboczych	16	
30.	Skierowanie do Stowarzyszenia STOP na terapię odwykową lub dla współuzależnionych	6	
31.	Skierowanie ofiar przemocy do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, współpraca w ramach grup roboczych	30	
32.	Wspólnoty AA - wymiana informacji, skierowanie do udziału w spotkaniach	18	
33.	Skierowanie na mediacje pozasądowe	3	
34.	Stowarzyszenie RYSA - skierowanie Klientów na terapię psychologiczną, poradnictwo prawne	14	
35.	Świetlica Opiekuńczo - Wychowawcza - wymiana informacji nt. rodzin, współpraca w ramach grup roboczych	1	
36.	Stowarzyszenie SYNERGIA - wymiana informacji, skierowanie Klientów do udziału w programach terapeutycznych	5	
37.	Salezjańska Świetlica Środowiskowa - wymiana informacji nt. rodzin, współpraca w ramach grup roboczych	2	
38.	Uniwersytet Trzeciego Wieku - wymiana informacji, skierowanie do udziału w spotkaniach	5	
39.	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Instytut Filozofii - udział psychologa w grupie roboczej, wymiana informacji	1	

➤ Komenda Miejska Policji w Lublinie

Statystyka w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie gromadzona jest w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji (SESPol) przez Wydziały oraz Komisariaty Policji I – VII podległe Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie. Dane za 2018 r. przedstawiają się następująco:

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” – 990 w tym:

- Liczba formularzy wszczynających procedurę – 784,
- Liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury – 206.

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie -1190, w tym:

- kobiet ogółem - 865,
do 65 roku życia - 770,
od 66 roku życia - 95,
- mężczyzn ogółem - 126,
do 65 roku życia - 121,
do 66 roku życia - 14,
- małoletnich 199.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie 995, w tym:

- kobiet - 114,
- mężczyzn - 877,
- nieletnich - 4.

Liczba zatrzymanych osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie 97, w tym:

- kobiet - 3,
- mężczyzn - 93,
- nieletnich - 1 .

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu 386, w tym:

- kobiet - 22,
- mężczyzn - 364,
- nieletnich - 0.

Doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek było 276 osób, w tym:

- kobiet - 13,
- mężczyzn - 263,
- nieletnich - 0.

Przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia 15, w tym:

- kobiet - 1,
- mężczyzn - 14,
- nieletnich - 0.

Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy:

- fizyczna - 824,
- psychiczna - 923,
- seksualna - 22,
- ekonomiczna - 16,
- inny rodzaj przemocy - 172.

Dzielnicy z Komisariatów I – VII Policji w Lublinie uczestniczyli w pracach 3173 grup roboczych. Policjanci z Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji w Lublinie brali udział w pracach 9 grup roboczych.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

Wydawano orzeczenia i prowadzono statystyki spraw dotyczących przemocy w rodzinie. W 2018 r. wpłynęło 105 spraw z tytułu przemocy w rodzinie. Wydano 128 dozorów z art. 207 k.k. oraz objęto nadzorami 95 rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą. W środowiskach dotkniętych przemocą zainicjowano 39 interwencji. Wyrokiem skazującym zakończono 90 postępowań. W 62 sprawach wobec sprawców przemocy orzeczono środki karne, a w 91 środki probacyjne, w tym obowiązek:

- powstrzymywania się od nadużywania alkoholu – 29,
- poddania się leczeniu odwykowemu lub terapii – 2,
- powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach – 1,
- powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonym – 13,
- powstrzymania się od zbliżania się do pokrzywdzonego – 17.

W 8 sprawach wydano nakaz opuszczenia lokalu. Odbyło się 18 spraw o eksmisję sprawcy przemocy w rodzinie. Wydano 11 postanowień Sądu w trybie art. 75 k.k.

➤ **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód**

Zespół prowadził działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych. W 2018 roku kuratorzy złożyli:

- 4 wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej;
- 17 wniosków o zmianę sposobu ograniczenia władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej z powodu przemocy i rażących zaniedbań wobec dziecka.

Kuratorzy Zespołu pracowali także z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy. W 2018 roku prowadzono:

- 47 nadzorów wobec osób zobowiązanych do poddania się leczeniu odwykowemu;
- 87 nadzorów w rodzinach dotkniętych lub zagrożonych przemocą.

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Zadanie realizowane było poprzez sporządzenie zgodnie z wymaganiami resortowymi za sygn. PO IV WOS 0332.1.2019 zestawienia danych statystycznych dotyczących przestępstw przemocy w rodzinie za rok 2018 uwzględniających czyny kwalifikowane między innymi z art.: 148k.k., 156 k.k., 157§ 1 k.k., 157§ 2 w zw. z § 4 k.k., 189k.k., 190k.k., 190a § 1 k.k., 190a § 2 k.k., 190a § 3 k.k., 191 k.k., 191a k.k., 197§ 1 k.k., 197 § 2 k.k., 197 § 3 k.k., 198k.k., 199k.k., 200 § 1 k.k., 200 § 2 k.k., 201 k.k., 202 § 1 k.k. 202 § 2 k.k., 202 § 3 k.k. 202 § 4 k.k., 202 § 4 a k.k., 202 § 4 b k.k., 203 k.k., 207 § 1 k.k., 207 § 2 k.k., 207 § 3 k.k. i 208 k.k. umożliwiające diagnozowanie skali zjawiska i monitorowanie zmian.

W podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie Lublina w 2018 r. zarejestrowano łącznie 827 spraw dotyczących przemocy w rodzinie.

Wszczęto łącznie 585 postępowań. Wśród nich liczba podejrzanych kobiet wyniosła 20, zaś liczba podejrzanych mężczyzn wyniosła 308. Dane dotyczące ilości ujawnionych pokrzywdzonych to : kobiety – 741, mężczyźni - 168, zaś wśród małoletnich poniżej 18 roku życia : dziewczynki - 89, chłopcy – 96.

223 spraw zostało zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia lub wniosku w trybie art. 335§1 lub 2 k.p.k.

W 3 sprawach prokurator wystąpił do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania.

W 59 sprawach tej kategorii prokuratorzy występowali do sądu z wnioskiem o zastosowanie wobec podejrzanych środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania – 57 spośród tych wniosków zostało uwzględnionych przez sąd.

Liczba zastosowanych przez prokuratorów środków zapobiegawczych w postaci:

- dozoru policji połączonego z zakazem kontaktowania się z osobą dotknięta przemocą w rodzinie (art. 275§ 2 k.p.k.) wyniosła 31;
- dozoru policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275§ 3 k.p.k.) wyniosła 6;
- nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a k.p.k.) wyniosła 14 .

Dla potrzeb sprawozdania z realizacji „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020” przekazano Prokuraturze Regionalnej w Lublinie informację obrazującą udział Prokuratorów jednostek podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie w realizacji programów ochrony ofiar przemocy w 2018 r.

➤ **Straż Miejska Miasta Lublin**

Prowadzono statystyki w zakresie zjawiska przemocy zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób wynikający z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 poprzez przedłożenie Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego sprawozdania z działalności Straży Miejskiej.

➤ **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie**

Komisja w 2018 roku w ramach procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego stwierdziła co najmniej 95 przypadków stosowania przemocy wobec członków rodzin, na 365 wniosków złożonych ogółem w tym roku. Osobom doświadczającym przemocy udzielono informacji o możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej i prawnej. Komisja w ramach powyższej procedury przeprowadziła co najmniej 672 rozmowy ze świadkami – potencjalnymi ofiarami przemocy i co najmniej 318 rozmów z osobami wobec których prowadzone jest postępowanie – potencjalnymi sprawcami przemocy.

Zadanie 3: Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

➤ **Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie**

W 2018 r. w związku z organizacją przez Zespół Interdyscyplinarny kampanii społecznej służącej podniesieniu świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie zaprojektowano i zakupiono ze środków finansowych Zespołu 2 000 sztuk ulotek celem kolportowania wśród mieszkańców Lublina. Materiały zawierają dane dotyczące przemocy oraz adresy instytucji świadczących na terenie Miasta Lublin bezpłatną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Opracowano także projekt i zlecono wykonanie 200 sztuk plakatów nt. zjawiska przemocy w rodzinie i oferty specjalistycznego wsparcia dostępnego w Mieście Lublin dla osób, których powyższy problem dotyczy. Plakaty zostały przekazane instytucjom realizującym działania w zakresie zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie, a także do placówek oświatowych, Rady Seniorów, Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej, Rad Dzielnic i parafii Miasta Lublin, celem eksponowania w siedzibach i na terenie działalności. Plakaty przekazano również członkom Zespołu Interdyscyplinarnego w celu wywieszenia w instytucjach, które reprezentują.

W 2018 r. za pośrednictwem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin uzyskano broszury edukacyjne opracowane przez Instytut Zdrowia Psychicznego na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Materiały przeznaczone były dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym i zawierały informacje na temat możliwości uzyskania pomocy. Broszury zostały przekazane członkom Zespołu celem rozdysponowania w instytucjach, których są przedstawicielami. Materiały także rozdawano Klientom w siedzibie Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach kampanii społecznej promującej wśród mieszkańców Lublina treści profilaktyczne na temat zjawiska przemocy w rodzinie podjęto następujące działania:

1. Przewodniczący Zespołu był gościem programu „To nas dotyczy” w TVP Lublin, uczestniczył w audycjach Radia Lublin: „Przystanek noc” oraz „Na własne uszy – wieczór z reportażem”, gdzie przedstawiał informacje na temat działalności Zespołu, zjawiska przemocy oraz możliwości udzielania wsparcia i schronienia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
2. Przewodniczący Zespołu udzielił wypowiedzi na temat zjawiska przemocy w rodzinie do gazety „Kurier Lubelski”, tygodnika „Gość Niedzielny” oraz do artykułu „Przemoc w jesieni życia” w miesięczniku LAJF;
3. W piśmie Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych „Nasz Głos” opublikowano artykuł, w którym Przewodniczący ZI poinformował o działalności Zespołu i ustawowym obowiązku wszczynania procedury Niebieskie Karty przez przedstawicieli służby zdrowia.
4. Członkowie Zespołu wygłosili prelekcje na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty” dla:
  - studentów kierunku Bezpieczeństwo Narodowe na Wydziale Politologii UMCS w Lublinie;
  - kuratorów społecznych Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie;
  - przedstawicieli placówek ochrony zdrowia z terenu Miasta Lublin;
  - wiernych z parafii św. Maksymiliana Kolbego w Lublinie;
  - lekarzy zatrudnionych w Centrum Medycznym LUXMED;
  - przedstawicieli adwokatury i zawodów prawniczych podczas panelu dyskusyjnego „Specyfika przestępstw przemocy domowej”.

5. Członkowie Zespołu uczestniczyli w Tygodniu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześpięstwem w dniach 19 – 25 lutego 2018 r. pełniąc dyżury w siedzibie Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”, ul. Bernardyńska 5 oraz w Prokuraturze Rejonowej Lublin – Północ, ul. Okopowa 2a;
6. Nawiązano współpracę m. in. z Biurem Obsługi Mieszkańców, Okręgową Radą Adwokacką w Lublinie, Strażą Miejską Miasta Lublin, Radą Seniorów, Radami Dzielnic i parafiami na terenie Miasta Lublin, gdzie przekazano plakaty oraz ulotki informacyjne Zespołu i instytucji udzielających pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie celem kolportowania wśród mieszkańców miasta.
7. Z inicjatywy Okręgowej Rady Adwokackiej zorganizowano prelekcję dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego z Mełgwi, która odbyła się w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie. W prelekcji uczestniczyło 2 członków ZI z Lublina.

W 2018 r. jeden raz w miesiącu odbywały się dyżury członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, podczas których osoby dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie, w tym także osoby stosujące przemoc w rodzinie mogły odbyć indywidualne spotkania z przedstawicielem Zespołu. Prowadzono rozmowy profilaktyczno – edukacyjne z osobami opuszczającymi Ośrodek i ich rodzinami oraz dystrybuowano materiały informacyjne dot. zjawiska przemocy w rodzinie i procedury „Niebieskie Karty”.

W okresie sprawozdawczym Przewodniczący Zespołu pełnił dyżury w Parafii Kościoła Polskokatolickiego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lublinie, podczas których oferta Zespołu i ulotki z danymi adresowymi instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie były przekazywane uczestnikom spotkań Wspólnoty Anonimowych Alkoholików.

W 2018 r. w ramach kampanii społecznej członkowie ZI brali udział w festynach i imprezach profilaktycznych, gdzie realizowano zadania z zakresu zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie i promowania prawidłowych wzorców rodzinnych oraz kolportowano ulotki i materiały edukacyjne o wskazanej tematyce. Podczas festynów informowano zainteresowane osoby o działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i procedurze „Niebieskie Karty” oraz przekazywano dane teleadresowe Zespołu, Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy MOPR oraz funkcjonujących w Mieście Lublin instytucji świadczących bezpłatną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Uczestniczono w następujących festynach:

- Rodzinnym Festynie Zdrowotnym zorganizowanym przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin w ramach VI Lubelskich Dni Promujących Zdrowie w dniu 23 maja 2018 r. – 3 osoby;
- Festynie Edukacyjnym „Pasje ludzi pozytywnie zakręconych” w dniu 10 czerwca 2018 r. – 2 osoby;
- XIII Ekopikniku Rodzinnym zorganizowanym przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin w dniu 17 czerwca 2018 r. – 2 osoby;

➤ **Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin**

Realizacja zadania objęła następujące działania:

1. Organizację przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin lokalnych imprez dotyczących problematyki profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
  - 1) przeprowadzonej w dniu 23 maja 2018 r. profilaktycznej imprezy plenerowej pod hasłem „Rodziny Festyn Zdrowotny” zorganizowanej w ramach „VI Lubelskich Dni Promujących Zdrowie” w której uczestniczyło kilkaset osób,
  - 2) przeprowadzonej w dniu 9 grudnia 2018 r. imprezy z okazji Mikołaja dla podopiecznych placówek wsparcia dziennego z terenu Miasta Lublina współpracujących z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin w której uczestniczyło łącznie 300 dzieci wraz z opiekunami.
2. Przekazanie środków finansowych do placówki oświatowej - Szkoły Podstawowej nr 39 na przeprowadzenie imprezy „Miniolimpiada profilaktyczno-sportowa dla szkół gimnazjalnych Miasta Lublin” w której uczestniczyło 84 uczniów.

3. Zlecenie organizacji pozarządowej - Stowarzyszeniu Promocji Kultury na Rzecz Środowisk Lokalnych i Osób Niepełnosprawnych „DZIESIĄTA” realizacji zadania obejmującego prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej świadczącej pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym. Do świetlicy uczęszczało łącznie 12 dzieci. Świetlica była czynna 5 dni w tygodniu przez 4 godziny dziennie.
4. Powierzenie 2 organizacjom pozarządowym, w tym Towarzystwu „NOWA KUŹNIA” oraz Stowarzyszeniu Wspierania Aktywności „BONA FIDES” realizacji 2 programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, z czego:
  - 1) Towarzystwo „NOWA KUŹNIA” zrealizowało program socjoterapeutyczny „Impuls” w formie zajęć grupowych w którym uczestniczyło łącznie 12 dzieci;
  - 2) Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „BONA FIDES” zrealizowało program socjoterapeutyczny w formie zajęć grupowych w którym uczestniczyło łącznie 8 dzieci.
5. Powierzenie 2 organizacjom pozarządowym, w tym Towarzystwu „NOWA KUŹNIA” oraz Fundacji „SKRZYDŁA DLA EDUKACJI” realizacji 2 warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy, z czego:
  - 1) Towarzystwo „NOWA KUŹNIA” zrealizowało warsztaty w formie zajęć grupowych w których uczestniczyło łącznie 48 osób (w tym 35 kobiet oraz 13 mężczyzn).
  - 2) Fundacja „SKRZYDŁA DLA EDUKACJI” zrealizowała warsztaty w formie zajęć grupowych w których uczestniczyło łącznie 16 osób (w tym 11 kobiet oraz 5 mężczyzn).
6. Przekazanie środków finansowych na realizację warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy do 2 placówek oświatowych Miasta Lublin, w tym Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3, w których zrealizowano 2 programy tego rodzaju dla łącznie 27 osób dorosłych (rodziców).
7. Powierzenie organizacji pozarządowej-Fundacji Wspierania Inicjatyw Społeczno-Edukacyjnych Kultury oraz Ochrony Dziedzictwa Narodowego „DLA POKOLEŃ” realizacji programu edukacyjnego w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów obejmującego przeprowadzenie grupowego treningu umiejętności prospołecznych (treningu interpersonalnego) oraz spotkań indywidualnych (opracowywanie planu rozwoju umiejętności prospołecznych) w którym uczestniczyło łącznie 10 osób (w tym 6 kobiet oraz 4 mężczyzn).
8. Przekazanie środków finansowych na realizację programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów do 2 placówek oświatowych Miasta Lublin, w tym Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 i Zespołu Poradni nr 3, w których zrealizowano 2 programy tego rodzaju dla łącznie 25 dzieci.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Realizacja zadania odbywała się w bardzo wielu wymiarach funkcjonowania szkół i placówek. Promowanie wartości rodzinnych miało miejsce podczas całego procesu dydaktycznego, szczególnie w ramach zajęć z godziny wychowawczej, wychowania do życia w rodzinie, religii, etyki czy też języka polskiego. Podczas tych zajęć nauczyciele realizowali m. in. takie tematy jak: „Aby skutecznie porozumiewać się innymi”, „Przemoc i przestępstwa seksualne”, „Komunikacja w małżeństwie, czyli powodzenie związku”, „Aby miłość nie wygasła, czyli o sztuce rozwiązywania konfliktów”, „Funkcje rodziny”, „Każdy ma prawo żyć godnie – bez przemocy”, „Trudności życia małżeńskiego: alkoholizm, narkomania, sekty”, „Rodzina i prawo”, „Gdy małżeństwo się rozpada”, „Wspólnota domu, serca i myśli”, „Konflikty – jak je rozwiązywać?”, „O budowaniu bliskich relacji w rodzinie”, „Jak mówić i słuchać, czyli o komunikacji w rodzinie”, „Ludzie drogowskazy, budowanie relacji międzyosobowych”, „Dojrzewanie do małżeństwa”, „Słowa potrafią zmienić świat - szacunek i wdzięczność”, „Jak radzić sobie z negatywnymi emocjami?”.

Organizowano wiele uroczystości i imprez promujących zdrowy styl życia, wartości i tradycje rodzinne, np.: Pikniki Rodzinne, Wigilie, Dzień Rodziców, Dzień Dziecka, Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny.

Placówki oświatowe oferowały swoim uczniom bogatą ofertę z zakresu edukacji społecznej, profilaktyki i promocji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uczniowie uczestniczyli w spotkaniach edukacyjno-profilaktycznych pt. „Rola kobiety i mężczyzny”, które

dotyczyły m.in. profilaktyki prawidłowych zachowań oraz radzenia sobie z sytuacjami patologicznymi. Na terenie szkół i przedszkoli odbywały się spotkania z Policją i Strażą Miejską, na których funkcjonariusze zapoznawali dzieci i młodzież z tematyką związaną z bezpieczeństwem w domu, szkole czy na ulicy.

W ramach edukacji społecznej uczniowie lubelskich szkół uczestniczyli w następujących zajęciach i spotkaniach:

- zajęciach pt.: „Nie odbieraj mi młodości” i „Odpowiedzialność karna nieletnich i pełnoletnich” zorganizowanych we współpracy z Wydziałem Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie;
- warsztatach prowadzonych przez studentów medycyny Stowarzyszenia IFMSA;
- debacie „Odpal myślenie, nie wchodź w uzależnienie”;
- zajęciach dotyczących zdrowia psychicznego realizowanych przez Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- warsztatach psychologicznych dla uczniów organizowanych we współpracy z Akademickim Centrum Wsparcia UMCS;
- zajęciach edukacyjnych w ramach programu „Zdrowie należy do nas samych”;
- konferencji „Mediacje rówieśnicze”.

W przedszkolach odbyły się warsztaty pt. „Zachowanie w niebezpiecznych sytuacjach”. Edukowanie dzieci i młodzieży miało miejsce również podczas zajęć w świetlicy szkolnej, gdzie organizowano gry i zabawy przeciwdziałające agresji i przemocy z elementami bajkoterapii. Szkoły oferowały swoim uczniom alternatywne formy spędzania wolnego czasu: działalność w wolontariacie, kino, wycieczki, drużyna harcerska, gimnastyka, lekkoatletyka, itp.

Lubelskie placówki oświatowe realizowały własne programy wychowawczo-profilaktyczne, które zawierały m. in. zagadnienia związane z kompetencjami emocjonalno-społecznymi, rodzajami przemocy, radzeniem sobie z trudnymi sytuacjami, przeciwdziałaniem agresji, zapobieganiem alkoholizmowi oraz promowaniem zachowań sprzyjających trzeźwości. Realizowano również programy:

- „Trening zastępowania agresji”;
- „Spójrz inaczej”;
- „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”;
- „Jestem bezpieczny”;
- „Przyjaciele Zippiego”;
- „Wychowanie przeciw przemocy”;
- „Bezpieczny w szkole, w domu, na ulicy”;
- „Zaradny kot w akcji”;
- „Wsparcie rówieśnicze pomocą na co dzień”;
- „Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem” (program opracowany przez przedszkola);
- „Chrońmy Dzieci”.

Wiele programów profilaktycznych realizowanych było we współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych UM oraz Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Poradnie prowadziły warsztaty umiejętności wychowawczych w radzeniu sobie w codziennych relacjach z dzieckiem pt. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.

Szkoły uczestniczyły w programie MEN i Fundacji Drabina Rozwoju pt. „Środowiskowy program profilaktyki jako systemowe rozwiązanie w środowisku lokalnym ukierunkowane na wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu”.

Realizowano także innowację pedagogiczną: „Zajęcia relaksacyjne i terapeutyczne dla dzieci mających problemy z zachowaniem” oraz zajęcia profilaktyczne „Nie pij, bądź sobą”. W wielu szkołach wprowadzono model pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej z zastosowaniem metody tutoringów szkolnego jako profilaktyki problemów w polskiej szkole. W oddziałach klasowych prowadzono zajęcia pt. „Trudne emocje jak je wyrazić? Komunikaty JA”, „Mój kolega – wróg czy przyjaciel?”, a także inne z zakresu rozwiązywania konfliktów rówieśniczych.

Jedna z placówek oświatowych w Lublinie brała udział w ogólnopolskim konkursie „Cała Polska zbiera na mobilny gabinet terapeutyczny”.

Podczas zajęć lekcyjnych, przerw szkolnych i wycieczek nauczyciele i wychowawcy kształtowali wśród uczniów postawy zapobiegające zjawisku przemocy. Kształtowali u młodzieży umiejętność okazywania szacunku, wyrażania wdzięczności, a także poczucia własnej wartości

i adekwatnej samooceny. Uczyli rozpoznawania zagrożeń oraz zachowań mających na celu przeciwdziałanie niebezpieczeństwu. Podczas bieżącej pracy z młodzieżą uświadamiali im negatywne skutki zachowań agresywnych.

Kadra pedagogiczna zapoznała się z publikacją pt. "Przemoc w rodzinie – działania pracowników oświaty" oraz uczestniczyła w następujących szkoleniach:

- „Praca z uczniem demonstrującym trudne zachowania”;
- „Wychować człowieka mądrego”.

Na terenie szkół i placówek udostępniano również uczniom i rodzicom materiały informacyjne dotyczące form pomocy, przekazywano ulotki i broszury dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu zwiększenia świadomości społecznej nauczyciele przygotowali materiały edukacyjne takie jak:

- "Stop dla kar fizycznych”;
- „10 powodów, by nie bić dzieci”;
- „Zamiast klapsów”.

Wśród rodziców przedszkolaków propagowano akcję pod hasłem „Bite dzieci widzą świat inaczej” uświadamiającą negatywne konsekwencje kar fizycznych oraz promującą pozytywne metody wychowawcze. W czasie spotkań z rodzicami prowadzono pogadanki i prelekcje dotyczące agresji i stresu.

Proponowano rodzicom udział w programie „Domowe Partnerstwo” prowadzone przez Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej. Niekiedy kierowano ich do poradni i instytucji udzielających pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i świadkom przemocy, a także zgłaszano do projektu Centrum Wsparcia Rodzin Stowarzyszenia Bona Fides oraz informowano o instytucjach tj. Centrum Interwencji Kryzysowej, Ośrodek Leczenia Uzależnień, Sąd Rodzinny i Nieletnich, Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „APAGE”, Specjalistyczna Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin. Szkoły monitorowały również losy swoich absolwentów.

Placówki współpracowały ze Świątlicą św. Michała Archaniola Akcji Katolickiej Archidiecezji Lubelskiej oraz Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne organizowały grupy wsparcia dla rodziców i grupy rozwoju dla młodzieży, a także warsztaty i spotkania na terenie szkół i przeszkoli.

Poradnie prowadziły także konsultacje dla asystentów i koordynatorów MOPR, a także punkty konsultacyjne dla kadry nauczycielskiej, mające na celu m. in. doskonalenie techniki prowadzenia rozmów terapeutycznych z osobą stosującą i doznającą przemocy w rodzinie.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

W 2018 r. przeprowadzono 1330 spotkań psychologiczno-terapeutycznych dla klientów Centrum - osób doświadczających przemocy w rodzinie.

W Centrum przeprowadzono zajęcia w ramach „Szkoły dla rodziców”, w czasie których promowane były wartości rodzinne i wychowania bez przemocy. Odkonano 11 spotkań po 4 godziny każde dla 11 osób.

Centrum Interwencji Kryzysowej brało udział w imprezach profilaktycznych, podczas których pracownicy Centrum udzielali konsultacji i informacji dla mieszkańców Miasta Lublin.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

Realizując działanie pn. Organizacja i udział w festynach środowiskowych, imprezach profilaktycznych przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie podjęli się organizacji festynów rodzinnych promujących pozytywny wzorzec rodziny, podczas których udzielano informacji nt. systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz kolportowano ulotki z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy.

- Filia Nr 1 MOPR zorganizowała spotkanie w ramach cyklu „Rodzina z książką” pt. „Baśń o empatii”, termin - 15.03.2018r., miejsce - Filia Nr 21 Miejskiej Biblioteki Publicznej ul. Rynek 11, cel - ukazanie sposobu spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi poprzez rozwijanie zainteresowania książką i czytelnictwem.
- Sekcja Pracy Socjalnej Nr 11 Filii Nr 2 MOPR uczestniczyła w organizacji Festynu Rodzinnego z okazji „Międzynarodowego Dnia Dziecka”, który zrealizowano w dniu 2 czerwca 2018r. na terenach zielonych przy ul. Gospodarczej 7. Celem wydarzenia było m.in. wzmocnienie więzi

międzypokoleniowych, rodzinnych, pogłębianie spójności społecznej i terytorialnej oraz wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego. Głównymi organizatorami Festynu były Pracownice Kultury Tatarskiej i Rada Dzielnicy Tatarskiej w Lublinie.

- Filia Nr 4 MOPR zorganizowała Międzypokoleniowy festyn "Dziecięcy dzień radości" pod hasłem "Energia pokoleń" w dniu 3 czerwca 2018r. Impreza zorganizowana była na placu kościelnym przy ul. Radzyńskiej 3 w Lublinie. Realizatorami przedsięwzięcia byli: Parafia Księża Sercanów p. w. Dobrego Pasterza oraz pracownicy Filii Nr 4 MOPR w Lublinie. Celem inicjatywy było promowanie aktywnego stylu życia, wolnego od przemocy i agresywnych zachowań, pogłębienie więzi rodzinnych, lokalnych i międzypokoleniowych. Liczba uczestników: 200 osób.
- W dniu 7 czerwca 2018 r. Filia Nr 3 Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie zorganizowała Festyn pn. „Cieszymy się wolnością”. Wydarzenie odbyło się na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5 przy ul. Rzeckiego 10. Festyn miał charakter otwarty, był adresowany do mieszkańców Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej oraz wszystkich zainteresowanych w każdym wieku: dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów. Wydarzenie miało na celu: aktywizację i integrację społeczności lokalnej. W imprezę zaangażowały się dzieci z osiedlowych przedszkoli, młodzież szkolna, seniorzy, przedstawiciele instytucji, organizacji, wolontariusze. W trakcie wydarzenia uczestnicy mieli możliwość zaprezentowania swoich osiągnięć artystycznych oraz przedstawienia oferty aktywizacyjnej dla innych mieszkańców. Liczba uczestników 400, w tym 150 seniorów. Jednym z celów wydarzenia było promowanie prawidłowych wzorców rodziny, pogłębianie więzi wewnątrzrodzinnych. Prezentowane oferty aktywizacyjne dawały rodzicom możliwość wyboru dla swoich dzieci atrakcyjnych i wartościowych form spędzania czasu wolnego.
- Organizacja przez Filię Nr 1 MOPR festynu rodzinnego „Zdrowe pokolenie bez nałogów w ramach Igrzysk Kalinowszczyzny” pod hasłem Energia Pokoleń, termin – 12.06.2018r., miejsce - tereny Szkoły Podstawowej Nr 23 w Lublinie ul. Podzamcze 9, cel – integracja społeczności lokalnej, dzieci, młodzieży, seniorów.
- Filia Nr 1 MOPR zorganizowała spotkanie pt. „Wieczór Andrzejkowy”, termin - 29.11.2018r, miejsce-Filia nr 11 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lublinie ul. Lwowska 6, cel - integracja osób oraz ukazanie sposobów na spędzanie czasu wolnego.
- Organizacja przez Filię Nr 1 MOPR spotkania pn. „Świąteczne drzewko międzypokoleniowe”, termin – 18.12.2018r., miejsce - Słomiany Rynek przy ul. Towarowej w dzielnicy Kalinowszczyzna, cel - integracja społeczności lokalnej, w tym osób starszych, dzieci i młodzieży, podtrzymywanie tradycji bożonarodzeniowej.

W ramach działalności profilaktyczno – edukacyjnej pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR wzięli udział w "XIII Ekopikniku Rodzinnym" oraz w Festynie Profilaktycznym organizowanych przez Urząd Miasta Lublin, podczas których reprezentowali Zespół Interdyscyplinarny i MOPR realizując zadania z zakresu zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie i promowania prawidłowych wzorców rodzinnych oraz kolportowali ulotki i materiały edukacyjne o wskazanej tematyce. Osobom zainteresowanym przekazywano informacje nt. funkcjonujących w Mieście Lublin instytucji realizujących wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie.

Działanie pn. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców realizowane było m.in. przez Specjalistyczną Poradnię Rodzin MOPR.

W 2018r. Poradnia opracowała cztery programy służące działaniom psychoprofilaktycznym, promujące wartości rodzinne i wychowanie bez przemocy:

- „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” – program I
- „Rodzeństwo bez rywalizacji” – program II
- „Jak dogadać się z nastolatkiem” – program III
- „Przyjaciele Zippiego” – Program Promocji zdrowia Psychicznego dla dzieci

W ramach ww. działań zrealizowano:

- 4 edycje „Szkoły dla Rodziców”, w których wzięło udział 52 uczestników
- 6 spotkań dla dzieci „Przyjaciele Zippiego”, w których udział wzięło 10 uczestników.

Przedstawiciele MOPR w 2018 r. prowadzili również działania z zakresu zadania dot. realizacji programów profilaktycznych, treningów zastępowania agresji, prelekcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych:

- Spotkanie dla młodzieży licealnej pt. „Co kryje się w sieci”, w dniu 23.11.2018r. w siedzibie XXI Liceum Ogólnokształcące im. Św. Stanisława Kostki przy ul. Michała Słowikowskiego 6 w Lublinie, liczba osób uczestniczących – 30 uczniów, cel - ukazanie młodzieży licealnej zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu;
- Pogadanki z dziećmi i młodzieżą m.in. na tematy: cyberprzemocy, przemocy w środowisku rówieśniczym, instytucjonalnych form pomocy, złość – agresja - przemoc, rozpoznawania zachowań agresywnych, sposobów konstruktywnego wyrażania złości, radzenia sobie w sytuacjach przemocy. Pogadanki prowadzone były cyklicznie dla uczestników Grup Wsparcia przez psychologa i wychowawcę Centrum Aktywności Środowiskowej. Zrealizowano 9 spotkań (25.01, 22.02, 01.03, 21.03, 05.09, 19.09, 26.09, 17.10 i 20.11.2018r.), w których uczestniczyło średnio 6 osób;
- Spotkania cykliczne z kierownikiem Specjalistycznej Poradni Dla Rodzin MOPR w Lublinie. Celem pogadank był wzrost świadomości młodych osób – „Zachowania ryzykowne”. Zrealizowano 2 spotkania dla młodzieży w dniach: 12.01 i 16.02.2018r. W spotkaniach zorganizowanych w Centrum Aktywności Środowiskowej uczestniczyło odpowiednio 7 i 5 osób.
- Spotkanie edukacyjne z elementami pogadanki i warsztatów z zakresu udzielania pierwszej pomocy w dniu 4 lipca 2018 r. Było to działanie o charakterze profilaktycznym, integracyjnym i edukacyjnym dla dzieci w wieku 7-12 lat, które nie wyjechały z Lublina z początkiem wakacji.
- II edycja z cyklu „Wakacje w mieście” poświęcona była tematyce udzielania pierwszej pomocy oraz zachowań związanych z występowaniem w rodzinie zjawiska przemocy domowej. W spotkaniu zorganizowanym w partnerstwie z Oddziałem Okręgowym PCK w Lublinie wzięło udział 10 dzieci z 10 rodzin (liczba osób w rodzinie 23). Celem edukacyjnym działania było zapoznanie uczestników zajęć z podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy oraz postępowania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia występującymi w domu, podczas wakacji, pokonywania drogi do szkoły i domu oraz zabaw na świeżym powietrzu.
- Koncert pn. „Być kobietą, być kobietą” w dniu 7 marca 2018 r. – spotkanie w Dzielnicowym Domu Kultury Spółdzielni Mieszkaniowej „Czechów” zorganizowane w związku z ustanowieniem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 2018 r. Rokiem Praw Kobiet. Koncert składał się z dwóch części: wokalne i wykładowej. Na prelekcji warsztatowej zapoznano uczestników z zasadami bezpieczeństwa i prawami kobiet. W inicjatywie, która miała charakter otwarty uczestniczyło 80 osób.

W ramach działania dot. opracowania i dystrybucji materiałów informacyjno – edukacyjnych w 2018 r. w siedzibie Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz komórek organizacyjnych MOPR dystrybuowane były broszury edukacyjne dla specjalistów i osób dotkniętych problemem przemocy opracowane przez Instytut Zdrowia Psychicznego. Wśród osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, a także na festynach i spotkaniach profilaktyczno - informacyjnych dystrybuowano ulotki o tematyce dot. zjawiska przemocy w rodzinie. Ponadto pracownicy Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” dystrybuowali materiały informacyjne m.in. Stowarzyszenia „Niebieska Linia”, AGAPE, Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej, Stowarzyszenia SOPRA oraz Wspólnot AI Anon, Alateen i Anonimowych Alkoholików, a także materiały edukacyjne nt. działań profilaktycznych i dostępnych form wsparcia dla rodzin z problemem przemocy. Opracowano projekt i zlecono wykonanie 200 sztuk plakatów mających na celu podniesienie świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy w rodzinie i oferty specjalistycznego wsparcia dla osób, których powyższy problem dotyczy, dostępnego w Mieście Lublin. Plakaty przekazane zostały instytucjom realizującym działania w zakresie zapobiegania zjawisku przemocy domowej, a także do placówek oświatowych, Rad Dzielnic i parafii Miasta Lublin, celem eksponowania w siedzibach i na terenie działalności.

W ramach działalności profilaktyczno – edukacyjnej Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR wygłoszono prelekcję pt. „Procedura Niebieskie Karty” podczas szkolenia dla kuratorów społecznych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich SR Lublin - Zachód. Na potrzeby kuratorów przekazane zostały informacje nt. systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ustalono zasady współdziałania grup roboczych z kuratorami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w stosunku do rodzin objętych nadzorem kuratorskim. Sekcja współpracowała również z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. W 2018r. przedstawiono prelekcję pt. „Procedura Niebieskie Karty” dla studentów kierunku Bezpieczeństwo Narodowe Wydziału Politologii UMCS w Lublinie.

Podczas realizowanej kampanii społecznej Zespołu Interdyscyplinarnego w kwietniu 2018r. wygłoszono prelekcję dla przedstawicieli służby zdrowia, dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz procedury NK, podczas spotkania szkoleniowego zorganizowanego w siedzibie Sądu Rejonowego Lublin - Zachód. W październiku i listopadzie 2018r. zaprezentowane zostały przez przedstawiciela Sekcji kolejne prelekcje dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla środowiska lekarzy zatrudnionych w LUXMED, przedstawicieli adwokatury i zawodów prawniczych podczas panelu pn. "Specyfika przestępstw przemocy domowej" oraz przedstawicieli ZI z województwa lubelskiego podczas konferencji szkoleniowej „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń”.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

Policjanci Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, w ramach działalności profilaktyczno – edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowali program „RAZEM PRZECIWKO PRZEMOCY”.

W ramach realizowanych przedsięwzięć w roku 2018 r. na terenie Miasta Lublin policjanci z Komisariatów I -VII Policji w Lublinie, w zakresie działań profilaktyczno - prewencyjnych, łącznie przeprowadzili 985 spotkań.

Policjanci i pracownicy Wydziału Prewencji KMP w Lublinie przeprowadzili w placówkach oświatowo – wychowawczych 216 spotkań, w których udział wzięło łącznie 14 116 osób. Zrealizowano:

- 212 spotkań dla 13229 uczniów,
- 4 spotkania dla 176 pedagogów.

W tym 94 spotkań dla 5920 osób dotyczyło przemocy rówieśniczej i przemocy w rodzinie.

W 2018 r. na terenie miasta Lublin policjanci Wydziału Prewencji KMP w Lublinie uczestniczyli w 37 festynach popularyzujących pracę Policji, w zakresie działalności prewencyjnej oraz przeciwdziałania zjawiskom patologicznym. W trakcie podejmowanych działań profilaktycznych przekazywano uczestnikom festynów ulotki dotyczące tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto w 2018 r. zorganizowano 9 „Dni Otwartych” Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, podczas których dzieci z lubelskich szkół i przedszkoli, a także studenci mieli możliwość zwiedzenia pomieszczeń KMP w Lublinie, w tym Stanowiska Kierownika Komendy Miejskiej Policji oraz „Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci. W 2018 roku Komendę Miejską Policji w Lublinie zwiedziło 341 osób.

W ramach działań podejmowanych na rzecz wzrostu poczucia bezpieczeństwa społeczności lubelskiej w 2018 r. funkcjonariusze KMP w Lublinie zrealizowali szereg działań informacyjno – profilaktycznych oraz edukacyjnych, skierowanych do osób starszych poruszając problem przemocy oraz wskazywali sposoby poszukiwania pomocy. Policjanci Wydziału Prewencji KMP w Lublinie, przeprowadzili 23 spotkania dla 511 seniorów.

➤ **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodziny i Nietletnich przy Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód**

Rozpowszechniano ulotki, broszury i plakaty dotyczące zjawiska przemocy oraz udzielano informacji ofiarom przemocy na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia. W Ośrodku Kuratorskim nr 5 w Lublinie prowadzono edukację młodzieży w zakresie zjawiska przemocy i przeciwdziałania agresji.

Prowadzono zajęcia z zakresu kompetencji rodzicielskich w ramach „Szkoły dla Rodziców” w Ośrodku Kuratorskim nr 5. Tematyka zajęć obejmowała m. in. problem przemocy w rodzinie. Wskazywane były konsekwencje stosowania przemocy wobec dzieci.

Kuratorzy z II Zespołu przeprowadzili akcję edukacyjną w szkołach, w ramach której odbyły się prelekcje na temat:

- Milczysz – zgadzasz się;
- Dziecko świadkiem przemocy – konsekwencje;

- Przemoc rodzi przemoc;
- Błędy wychowawcze rodziców i opiekunów a zachowania agresywne dzieci i młodzieży;
- Przemoc w rodzinie przyczyną agresywnych zachowań dzieci;
- Nie jesteś sam.

➤ **III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych przy Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód**

W siedzibie III Zespołu rozpowszechniano ulotki, broszury i plakaty dotyczące zjawiska przemocy oraz udzielano informacji osobom dotkniętym przemocą na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia.

➤ **Straż Miejska Miasta Lublin**

Funkcjonariusze Straży Miejskiej przeprowadzali prelekcje dla dzieci, młodzieży i dorosłych, realizowano następujące programy profilaktyczne:

- „Przemocy NIE” – 595 osób;
- „Bądź kumplem, nie dokuczaj” – 2070 osób;
- „Bezpieczna kobieta. Bezpieczny senior. Bezpieczny student” – przeprowadzono 2 wykłady na temat prewencji i procedur zachowań w sytuacji zagrożenia, w których wzięło udział 25 osób.

Funkcjonariusze Straży Miejskiej brali udział w imprezach profilaktycznych na terenie Miasta Lublin. W 2018 roku uczestniczyli w 10 festynach środowiskowych:

- Festyn „Rodzina Felina” – 1 osoba;
- XIV Festyn Środowiskowy „Jedna drużyna. Szkoła i drużyna” – 1 osoba;
- XVII Festyn Osiedlowy „Dzień Węglina” – 1 osoba;
- Parafialny Festyn Rodzinny „Rodzinalia 2018” - Parafia pw. Niepokalanego Poczęcia NMP przy ul. Bazylianówka 85 – 1 osoba;
- Piknik Rodzinny dla Dzieci Nieśłyszących – 1 osoba;
- Festyn „Dzień Radości” – 1 osoba;
- XII Festyn Rodzinny „Razem do lata” – 1 osoba;
- Integracyjny Piknik Rodzinny – 1 osoba;
- VI Piknik Rodzinny ZZP – 1 osoba;
- Festyn Parafialny „Parafiada” – 1 osoba;

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W siedzibach Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej rozpowszechniano materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz dostarczano informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy. Udzielono łącznie 938 porad.

W projekcie „Szkoła dla rodziców” jeden kurator realizował program profilaktyczny dla rodziców nieletnich kierowanych do Kuratorskich Ośrodków Pracy z Młodzieżą. W programie udział wzięło 12 uczestników.

W kampanii społecznej Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem wzięło udział 2 kuratorów.

W ramach obowiązków służbowych kuratorów rozpowszechniano informacje o instytucjach udzielających pomocy w środowisku lokalnym.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

W ramach realizacji zadania podjęto następujące działania:

- w Ośrodku Kuratorskim Nr 5 prowadzono zajęcia z zakresu kompetencji rodzicielskich w ramach Szkoły dla Rodziców oraz zajęcia z zakresu psychoterapii i socjoterapii, profilaktyki uzależnień, arteterapii, Treningu Zastępowania Agresji, które miały na celu odrzucenie przez nieletnich zachowań antagonistyczno-destrukcyjnych i wykształtowanie postaw społecznie pożądanych;
- zorganizowano imprezę edukacyjno-rekreacyjną pn. „Wyprawa po zdrowie” dla uczestników

ośrodków kuratorskich Sądu Rejonowego Lublin-Wschód z tematem przewodnim: „Przemocy mówimy nie”, celem imprezy było propagowanie hasła życia bez agresji i przemocy, zdrowego stylu życia, aktywnego spędzania czasu wolnego;

- rozpowszechniano materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz dostarczano informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy;
- pełniono dyżury kuratorów w siedzibie Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepięstwem w dniach 19 – 23 lutego 2018 r.;

➤ **Areszt Śledczy w Lublinie**

Materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie znajdowały się w oddziałach mieszkalnych Aresztu Śledczego. Natomiast ulotki i broszury z danymi adresowymi instytucji świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie były dostępne w poczekalni sali widzeń, gdzie przychodzą osoby odwiedzające, często uwięzione w przemoc domową.

Cel II: Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadanie 1: Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.

➤ **Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie**

Członkowie Zespołu udzielali wsparcia podczas dyżurów w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin, gdzie osoby dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie mogły odbyć indywidualne spotkania z przedstawicielem Zespołu. Prowadzono rozmowy profilaktyczno – edukacyjne z osobami opuszczającymi Ośrodek i ich rodzinami oraz dystrybuowano materiały informacyjne dot. zjawiska przemocy w rodzinie i procedury „Niebieskie Karty”.

Osobom dotkniętym przemocą udzielano porad także telefonicznie oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Wydano na prośbę klientów 107 informacji dotyczących prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie oraz odpowiedziano na 9 zapytań skierowanych na adres e-mail Zespołu. Sprawy dotyczyły anonimowych zgłoszeń od świadków przemocy lub prośby o poradę w kwestii występowania przemocy w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” realizowano w 1274 przypadkach, wszczęto 833 nowe procedury, do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 1122 nowych Niebieskich Kart - A.

Podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego procedury zostały zakończone w 692 rodzinach.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2018 r. powołano 827 nowych grup roboczych, w ramach których odbyło się 3306 spotkań.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

W okresie sprawozdawczym placówka udzieliła pomocy 1044 klientom (aktywne karty klienta), w tym 87 dzieciom, 840 osobom w wieku 19-59 lat oraz 117 osobom w wieku powyżej 60 roku życia. 658 osób pojawiło się w CIK po raz pierwszy.

Wielu klientów Centrum Interwencji Kryzysowej to osoby doświadczające przemocy, w tym zakresie przeprowadzono 1130 spotkań psychologiczno – terapeutycznych. W CIK odbyło się ogółem 17135 konsultacji:

- 4318 w kontakcie indywidualnym, w tym 539 konsultacji prawnych,
- 8288 połączeń w Całodobowym Telefonie Zaufania,
- 3990 w kontakcie telefonicznym i mailowym.

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

Łącznie pomocą ze strony grup roboczych i pracą socjalną Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR w 2018 r. objęto 3567 osób, w tym osoby doświadczające przemocy, stosujące przemoc i świadkowie przemocy. Z interdyscyplinarnego wsparcia w ramach procedury „Niebieskie Karty” skorzystało 1425 kobiet, w tym 75 niepełnosprawnych i 176 starszych, 1149 mężczyzn, w tym 28 niepełnosprawnych i 59 starszych, 993 dzieci, w tym 28 niepełnosprawnych. Łącznie 1274 rodziny dotknięte problemem przemocy objętych zostały pomocą grup roboczych. 1347 osób doświadczających przemocy objęto wsparciem w ramach pracy socjalnej i podczas spotkań grup roboczych w formie różnego rodzaju poradnictwa, z tego:

- 11 skorzystało z poradnictwa medycznego,
- 52 skorzystało z poradnictwa psychologicznego,
- 1306 skorzystało z poradnictwa socjalnego,
- 1 skorzystała z poradnictwa rodzinnego i zawodowego.

Łącznie w siedzibie Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR udzielono 1370 porad osobom doświadczającym oraz świadkom przemocy.

Pracownicy Filii Nr 1 MOPR udzielili 126 porad osobom z rodzin dotkniętych problemem przemocy, 66 osób objęto poradnictwem oraz pomocą i wsparciem, w tym 4 osoby starsze i niepełnosprawne.

W okresie sprawozdawczym Filia Nr 2 MOPR realizowała poradnictwo socjalne w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. Poradnictwo prowadzone przez pracowników socjalnych polegało na przekazywaniu informacji o dostępnych formach wsparcia realizowanych na rzecz rodzin z problemem przemocy w rodzinie. Osoby zainteresowane były kierowane do Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej, Specjalistycznej Poradni dla Rodzin MOPR, Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym "AGAPE", Ośrodka wsparcia dla osób doświadczających przemocy, celem skorzystania ze wsparcia psychologicznego, prawnego lub w formie schronienia. Pracownicy socjalni brali udział w posiedzeniach grup roboczych powołanych w związku z problemem przemocy w rodzinie.

- liczba udzielonych porad – 25
- liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą i wsparciem - 32, w tym:
- liczba osób starszych – 5
- liczba osób niepełnosprawnych – 4
- liczba świadków przemocy – 11

Pracownicy Filii Nr 3 MOPR udzielili 53 porad osobom z rodzin dotkniętych problemem przemocy, 39 osób objęto poradnictwem oraz pomocą i wsparciem, w tym 7 osób starszych i niepełnosprawnych.

W roku 2018 pracownicy socjalni Filii Nr 4 MOPR osobom doświadczającym przemocy w rodzinie udzielali poradnictwa socjalnego i rodzinnego:

Rodzaj poradnictwa	Liczba udzielonych porad	Liczba osób ogółem objętych poradnictwem, pomocą i wsparciem	Liczba osób starszych objętych poradnictwem	Liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem	Liczba świadków przemocy objętych poradnictwem
Poradnictwo rodzinne	42	49	8	6	11
Poradnictwo socjalne	36	34	6	5	4

W 2018 r. pracownicy Filii Nr 5 udzielali poradnictwa socjalnego osobom dotkniętym przemocą – łącznie udzielono 69 porad dla 48 osób (w tym 8 osób starszych, 11 osób niepełnosprawnych, i 29 będących świadkami przemocy oraz inne).

Specjalistyczna Poradnia Rodzin MOPR udzielała profesjonalnej pomocy i wsparcia 758 osobom dotkniętym przemocą, które uczestniczyły w 13 programach terapeutycznych, w ramach których łącznie odbyło się 3450 sesji terapeutycznych i poradnictwa.

W formach:

- 1) poradnictwa i terapii rodzinnej – uczestniczyło 172 osób
- 2) terapii i poradnictwa indywidualnego - uczestniczyło 288 osób
- 3) psychoprofilaktyka – uczestniczyło 298 osób.

W ramach udzielania profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą, zrealizowano następujące programy:

- 1) terapia małżeńska – 370 sesji
- 2) terapia rodzinna psychologiczna – 286 sesji
- 3) terapia indywidualna psychologiczna – 1613 sesji
- 4) poradnictwo rodzinne psychologiczne- 253 sesji
- 5) poradnictwo indywidualne psychologiczne - 485 sesji
- 6) poradnictwo pedagogiczne – 60 sesji
- 7) terapia pedagogiczna zajęcia korekcyjno – kompensacyjne - 180 sesji
- 8) terapia psychiatryczna – 31 sesji
- 9) trening EEG - biofeedback – 61 sesji
- 10) psychoedukacja – 110 sesji
- 11) zespół interdyscyplinarny – 1 sesja.

Pracownicy socjalni MOPR udzielali kompleksowego poradnictwa, osobiście oraz przez telefon osobom zgłaszającym występowanie przemocy w rodzinie, podejmowali również interwencje w środowiskach na skutek zgłoszeń ze strony świadków przemocy.

W perspektywie roku 2018 koordynowano procedurę 1274 „Niebieskich Kart”, z czego 441 stanowiło kontynuację działań rozpoczętych w latach wcześniejszych, w 2018r. wszczęto 833 nowe procedury. Odnotowano wpływ 1122 formularzy „Niebieskich Kart - A”. W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 2018r. powołano 827 nowych grup roboczych, w ramach których odbyło się 3306 spotkań.

Wieloaspektowym i interdyscyplinarnym wsparciem ze strony grup roboczych objęto 3567 osób z 1274 rodzin. W 2018r. członkowie grup roboczych sporządzili 843 „Niebieskie Karty – C”, stanowiące plan pomocy osobom, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy oraz 491 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone w 692 rodzinach, z czego w 353 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, zaś w 339 w wyniku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

Na rzecz wzrostu poczucia bezpieczeństwa społeczności lubelskiej w 2018 r. funkcjonariusze KMP w Lublinie zrealizowali szereg działań informacyjnych skierowanych do osób starszych, poruszając problem przemocy oraz wskazywali sposoby poszukiwania pomocy. Policjanci Wydziału Prewencji KMP w Lublinie przeprowadzili 23 spotkania dla 511 seniorów.

W ramach działania edukacyjno - profilaktycznego „RAZEM PRZECIWKO PRZEMOCY” policjanci Wydziału Prewencji KMP w Lublinie w godz. 07.30 - 15.30 pełnili dyżury przy telefonie informacyjno – konsultacyjnym: „Potrzebujesz pomocy zadzwoń 81-585-53-30”. W trakcie dyżurów udzielono 15 porad telefonicznych.

W 2018 r. przedstawiciele Policji wypełnili 990 „Niebieskich Kart – A” w tym 784 formularzy NK-A wszczynających procedurę oraz 206 formularzy NK – A dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

Podejmowano działania w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych i karnych.

Podjęto 57 interwencji kryzysowych, a także prowadzona była praca psychologiczna oraz terapeutyczna z młodzieżą i ich rodzinami w ramach działalności Kuratorskich Ośrodków Pracy z Młodzieżą (3 ośrodki, 12 kuratorów, ok. 80 osób). 2 kuratorów wzięło udział w kampanii społecznej Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem. 47 kuratorów uczestniczyło w grupach roboczych.

W ramach wykonywanych czynności służbowych przez kuratorów było udzielane poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne (938 porad).

➤ **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nietletnich przy Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód**

W ramach udzielania profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą II Zespół prowadził następujące działania:

- Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, wynikające z określonych przez prawo zadań kuratora o charakterze wychowawczo — resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu;
- Dyżury kuratorów w siedzibie Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w dniach 19-23 lutego 2018 r.;
- Prewencja pierwotna - zapobieganie rozwojowi kryzysów;
- Poradnictwo prowadzone w ramach „Szkoły dla rodziców” w Ośrodku Kuratorskim nr 5 przy ul. Lotniczej w Lublinie;
- Interwencje kryzysowe polegające na zapewnieniu wsparcia emocjonalnego, poczucia bezpieczeństwa, zredukowaniu lęku poprzez wykorzystanie istniejącej sieci pomocy osobom w kryzysie;
- Inne nierejestrowane działania związane z poradnictwem, przeprowadzane podczas czynności służbowych osobom nadzorowanym i nie objętym nadzorem kuratora.

➤ **III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych przy Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód**

Prowadzono poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, wynikające z określonych przez prawo i związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu zadań kuratora o charakterze wychowawczo – resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym.

Kuratorzy prowadzili pracę z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy oraz realizowali dozory nad sprawcami przemocy w rodzinie, skazanymi za czyn z art. 207 § 1 k.k. W ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych prowadzone były działania w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Jeden kurator udzielał poradnictwa w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin w Lublinie, w ramach comiesięcznych dyżurów pełnionych w Ośrodku przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

➤ **Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin**

Realizacja zadania objęła następujące działania:

1. Powierzenie 4 organizacjom pozarządowym, w tym Stowarzyszeniu „STOP”, Stowarzyszeniu „KONTAKT”, Stowarzyszeniu Wspierania Aktywności „BONA FIDES” oraz Towarzystwu „NOWA KUŹNIA” realizacji 4 zadań obejmujących prowadzenie poradnictwa indywidualnego i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, z czego:

- 1) Stowarzyszenie „STOP” zrealizowało zadanie obejmujące:
  - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
  - b) prowadzenie terapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
  - c) prowadzenie grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie w której uczestniczyło 11 kobiet,
  - d) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 55 osób (w tym 49 kobiet oraz 6 mężczyzn – w tej liczbie 3 osoby niepełnosprawne).

- 2) Stowarzyszenie „KONTAKT” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie terapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie w której uczestniczyło 10 kobiet,
    - d) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 160 osób (w tym 142 kobiety oraz 18 mężczyzn - w tej liczbie 5 osób niepełnosprawnych).
  - 3) Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „BONA FIDES” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie terapii indywidualnej dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym dzieci skrzywdzonych przestępstwem przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie w której uczestniczyło 11 kobiet,
    - d) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 58 osób (w tym 52 kobiety oraz 6 mężczyzn – w tej liczbie 4 osoby niepełnosprawne).
  - 4) Towarzystwo „NOWA KUŹNIA” zrealizowało zadanie obejmujące:
    - a) prowadzenie indywidualnego poradnictwa psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - b) prowadzenie terapii indywidualnej oraz terapii rodzinnej dla ofiar przemocy w rodzinie,
    - c) prowadzenie 2 grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie w których uczestniczyło 16 kobiet,
    - d) z różnych form wsparcia udzielanego w ramach zadania skorzystało łącznie 156 osób (w tym 96 kobiet, 25 mężczyzn oraz 35 dzieci i młodzieży – w tej liczbie 11 dziewczynek i 24 chłopców).
2. Powierzenie 4 organizacjom pozarządowym, w tym Stowarzyszeniu „RYSA”, Stowarzyszeniu „STOP”, Stowarzyszeniu „MONAR” oraz Fundacji Wspierania Inicjatyw Społeczno-Edukacyjnych, Kultury oraz Ochrony Dziedzictwa Narodowego „DLA POKOLEŃ” realizacji 4 działań na rzecz przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie prowadzonych w formie poradnictwa indywidualnego i grup terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie, z czego:
- 1) Stowarzyszenie „RYSA” zrealizowało działanie w formie indywidualnego poradnictwa i grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie w których uczestniczyło łącznie 47 osób (w tym 37 kobiet oraz 10 mężczyzn),
  - 2) Stowarzyszenie „STOP” zrealizowało działanie w formie indywidualnego poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie w którym uczestniczyło łącznie 51 osób (w tym 45 kobiet oraz 6 mężczyzn – w tej liczbie 2 osoby niepełnosprawne),
  - 3) Stowarzyszenie „MONAR” zrealizowało działanie w formie indywidualnego poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie w którym uczestniczyło łącznie 15 osób (w tym 3 kobiety oraz 12 mężczyzn),
  - 4) Fundacja Wspierania Inicjatyw Społeczno-Edukacyjnych, Kultury oraz Ochrony Dziedzictwa Narodowego „DLA POKOLEŃ” zrealizowała działanie w formie indywidualnego poradnictwa i zajęć grupowych (treningu interpersonalnego) dla ofiar przemocy w rodzinie w których uczestniczyło łącznie 24 osób (w tym 16 kobiet oraz 8 mężczyzn),
3. Powierzenie NZOZ Ośrodkowi Profilaktyki, Diagnostyki i Terapii Zdrowia Psychicznego Małgorzata Prystupa realizacji działania na rzecz przeciwdziałania problemom alkoholowym i przemocy w rodzinie prowadzonego w formie indywidualnego poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie w którym uczestniczyło łącznie 66 osób (w tym 47 kobiet oraz 19 mężczyzn).

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Placówki oświatowe pomagały osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą poprzez współpracę z Centrum Interwencji Kryzysowej, Sądem Rodzinnym, MOPR oraz Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi. Udzielano wsparcia uczniom i rodzicom objętym procedurą „Niebieskie Karty”, a także organizowano pomoc materialną dla osób dotkniętych przemocą.

W placówkach oświatowych opracowano programy pomocy dzieciom i rodzinie. Nauczyciele i wychowawcy prowadzili rozmowy z rodzicami dzieci dotkniętych przemocą, podczas których zachęcali ich do spotkania z psychologiem. Ofiary przemocy w rodzinie były kierowane do odpowiednich instytucji pomocowych. Placówki oświatowe oferowały również pomoc w formie konsultacji ze specjalistami (psycholog, pedagog, pracownik MOPR) – stworzono w tym celu punkty konsultacyjne. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadziły terapie indywidualne, grupowe oraz mediacje. Natomiast Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii wspierał swoich podopiecznych w ramach prowadzonej terapii indywidualnej oraz poprzez zapewnienie całodobowej opieki w bursie socjoterapeutycznej. Jeśli była taka potrzeba szkoły zapewniały miejsce w internatach uczniom z rodzin, w których występowała przemoc. Szkoły i placówki udzielały również pomocy w ramach procedury "Niebieskiej Karty", monitorując rodziny, wnioskując do sądu o rozpoznanie sytuacji i objęcie nadzorem kuratorskim rodziny. Placówki oświatowe starały się również udzielać wsparcia i pomocy w sprawowaniu opieki w przypadku opuszczonych przez matkę uczniów, a także wspierały rodziny funkcjonujące w toksycznych relacjach. Szkoły wspierały również absolwentów, będących w trudnej sytuacji rodzinnej. Placówki wielokrotnie organizowały pomoc materialną dla dzieci i rodzin dotkniętych przemocą (zasiłki, stypendia socjalne). Współpracowały w tym celu również z innymi instytucjami, biorąc udział m. in. w programie "Szlachetna Paczka".

Placówki oświatowe na bieżąco informowały Sąd Rodzinny i Policję o potrzebie ochrony osób dotkniętych przemocą lub izolowania od nich osoby stosującej przemoc. Informowano wychowawców i opiekunów co do zakazu kontaktowania się z uczniami osób stosujących przemoc. Nie udzielano żadnych informacji o uczniu osobom nieupoważnionym, stosując się tym samym do wyroków sądu dotyczących m. in. prawnej opieki nad dzieckiem. W placówkach respektowano oświadczenia rodziców upoważniających osoby do odbierania dzieci. Motywowano osobę dotkniętą przemocą do podjęcia kroków prawnych wobec sprawcy przemocy. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne prowadziły konsultacje dla uczniów i ich rodzin w zakresie minimalizowania skutków doświadczonej przemocy. Prowadziły również terapie pedagogiczne dla dzieci z rodzin z ograniczoną władzą rodzicielską. Przygotowywały dzieci do udziału w procedurach sądowych. Pracownicy poradni byli również powoływani na świadków w postępowaniach sądowych.

➤ **Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych (wcześniej Lubelskie Centrum Aktywności Obywatelskiej)**

W 2018 r. podczas dyżurów z zakresu wsparcia psychologicznego osób starszych w Biurze – Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej oraz z usługi Telewsparcia 60+ skorzystało 58 seniorów. Tematem rozmów była samotność, utrata bliskich osób, choroby, wsparcie finansowe dla osób starszych, rozmowy o codzienności, udzielenie informacji na temat form spędzania czasu wolnego. Łączna liczba godzin dyżurów Telewsparcia 60+ wyniosła 924. W wolontariacie aktywnie uczestniczyło 26 osób - 12 z nich to absolwenci psychologii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Tele 60+ to usługa skierowana do najstarszych mieszkańców Lublina, wprowadzona przez Prezydenta Miasta Lublin we współpracy z Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Od poniedziałku do piątku w godz. 17-20 pod nr telefonu 81 46 66 999 seniorzy otrzymują wsparcie psychologów z zakresu porad w sprawach dotyczących problemów funkcjonowania w życiu społecznym oraz rozwiązywania różnych trudności życiowych a także pełną informację na temat działalności instytucji i organizacji oferujących różne formy aktywizacji.

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie**

Ośrodek przy ul. Chmielewskiego 9 w ramach udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizował zadania w obszarze interwencyjnym, bytowym i terapeutycznym. W 2018 r. udzielono kompleksowej pomocy specjalistycznej 25 rodzinom dotkniętym przemocą.

Do zakresu terapeutyczno – wspomagającego działalności Ośrodka należało:

1. Opracowywanie diagnozy rodziny i diagnozy sytuacji dzieci.
2. Opracowywanie Indywidualnego Planu Pomocy Ofierze Przemocy (stanowiskowo) uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy.

3. Udzielanie poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego.
4. Prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (raz w tygodniu).
5. Prowadzenie terapii indywidualnej.
6. Zapewnienie dostępu do pomocy medycznej (lekarz rodzinny, konsultacje psychiatryczne i inne w razie potrzeb).
7. Udzielanie konsultacji wychowawczych rodzicom.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Ośrodka udzielali następujących porad:

- medyczne – skorzystało 25 rodzin, udzielono 30 porad;
- psychologiczne – skorzystało 25 rodzin, udzielono 140 porad;
- pedagogiczne (rodzinne) – skorzystało 25 rodzin, udzielono 293 porady;
- prawne – skorzystało 25 rodzin, udzielono 243 porady;
- socjalne – skorzystało 25 rodzin, udzielono 196 porad;

Ponadto udzielano pomocy w następującym zakresie:

- wsparcie materialne w postaci środków czystości, środków higieny osobistej, artykułów spożywczych, ubrań, butów itp. – skorzystało 25 rodzin, tj. 52 osoby;
- praca socjalna - skorzystało 25 rodzin, tj. 52 osoby;
- interwencja kryzysowa - skorzystało 25 rodzin, tj. 52 osoby;
- praca psychologiczna i terapeutyczna z dorosłymi:
  - terapia indywidualna – 25 rodzin, 140 porad
  - terapia grupowa 25 rodzin, 52 osoby, 43 sesje terapeutyczne

➤ **Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” w Lublinie**

Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem prowadzony przez Stowarzyszenie AGAPE przyjął i udzielił porad 1660 pokrzywdzonym. Wystąpiły przestępstwa w następujących kategoriach: przemoc w rodzinie: psychiczna, fizyczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie, wykorzystanie seksualne, zgwałcenie, pedofilia, groźby karalne, pobicie, stalking, mobbing. Ze wsparcia Ośrodka w Lublinie skorzystało 987 kobiet oraz 315 mężczyzn.

Liczba i rodzaj pomocy jaką otrzymali klienci przedstawia się następująco:

- 1975 porad prawnych,
- 266 porad socjalnych,
- 1960 porad psychologicznych,
- 127 konsultacji psychiatrycznych,
- 218 porad pedagogicznych.

Ponadto osobom pokrzywdzonym udzielono pomocy w następujących zakresach:

- 9 osobom pokryto koszty czasowego zakwaterowania – schronienia pokrzywdzonego;
- 12 osobom sfinansowano koszt opłat bieżących;
- 5 osób otrzymało dofinansowanie kursu lub szkolenia podnoszącego kwalifikacje zawodowe;
- 2 osobom sfinansowano koszty związane z opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych;
- 12 dzieciom pokryto koszty wypoczynku letniego;
- 16 osobom sfinansowano koszty dojazdu do Stowarzyszenia „AGAPE”;
- 106 osobom przyznano bony żywnościowe;
- 78 osób otrzymało bony na zakup odzieży, środków czystości itp.;
- 100 osób otrzymało żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.

W ramach Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” działają grupy wsparcia. Liczba osób biorących udział w grupach w 2018 r. przedstawiała się następująco:

1. Grupa psychoedukacyjna dla kobiet ofiar przemoc – 11 osób;
2. Grupa terapeutyczna dla dzieci doświadczających przemoc – 9 osób;
3. Warsztaty kompetencji rodzicielskich bez stosowania przemoc – 47 osób;

➤ Prokuratura Okręgowa w Lublinie

Prokuratorzy w ramach realizacji ustawowych zadań udzielali osobom pokrzywdzonym i członkom ich rodzin zarówno porad jak i informacji o organizacjach i instytucjach zajmujących się udzielaniem pomocy ofiarom przestępstw.

Zadanie 2: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu

➤ Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

W Mieszkanium Interwencyjnym CIK przebywało 15 osób, w tym 6 dzieci. 10 osób oraz 5 dzieci przebywało w związku z przemocą w rodzinie.

➤ Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie

Ośrodek prowadzony przez Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej, jest placówką całodobową, dysponującą 25 miejscami dla osób dotkniętych przemocą. Oferuje bezpłatną, kompleksową pomoc schroniskową, terapeutyczną, pedagogiczną, socjalną, duszpasterską, medyczną i prawną.

W 2018 r. Ośrodek udzielił bezpiecznego schronienia i profesjonalnej pomocy 52 osobom z 25 rodzin zmuszonych do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania lub pobytu. W Ośrodku przebywały osoby dorosłe w wieku 20 – 60 lat oraz dzieci w wieku 1 rok – 16 lat. Średni czas pobytu wynosił 37 dni.

W zakresie potrzeb bytowych zapewniano: całodobowy, okresowy pobyt dla osób doznających przemocy w rodzinie, pokoje mieszkalne, pokój dla osoby niepełnosprawnej, miejsca zabaw dla dzieci (świetlica), pomieszczenia do nauki (sale terapii, sala komputerowa), łazienki przy pokojach mieszkalnych, ogólnodostępną kuchnię (mieszkańcy samodzielnie przygotowują posiłki), pomieszczenia do prania i suszenia, wyżywienie, obuwie, odzież, środki higieny osobistej i środki czystości, jeżeli dochód ofiary przemocy w rodzinie nie przekracza aktualnie obowiązującego kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W ramach działań interwencyjnych zapewniano:

1. Schronienie ofiary przemocy w rodzinie na okres do 3 miesięcy.
2. Ochronę osób doznających przemocy przed osobą stosującą przemoc.
3. Natychmiastowe wsparcie psychologiczne i medyczne.
4. Rozpoznanie sytuacji osoby doznającej przemocy w rodzinie i opracowanie indywidualnego planu pomocy.
5. Wsparcie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej.

Wskaźniki realizacji zadania:

1. liczba osób dorosłych lub rodzin dotkniętych przemocą, którym udzielono bezpiecznego schronienia – 25 rodzin, tj. 52 osoby (w tym 28 dorosłych);
2. liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia – 24 osoby;
3. liczba miejsc dla osób dotkniętych przemocą zmuszonych do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania lub pobytu – 25 miejsc;

➤ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie

W ramach systemu pieczy zastępczej udzielano bezpiecznego schronienia w rodzinach zastępczych dzieciom doznającym przemocy ze strony rodziców biologicznych:

- rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – 7 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe – 2 dzieci,
- rodziny zastępcze spokrewnione – 11 dzieci.

Pomocy w postaci bezpiecznego schronienia w Mieście Lublin w 2018 r. udzielało 8 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, w których w perspektywie 2018 r. były 24 miejsca.

W 2018 roku w Lublinie, na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.), funkcjonowało 17 placówek opiekuńczo – wychowawczych zapewniających dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, dysponujących łącznie 249 miejscami, spośród których 61 miejsc przeznaczonych jest dla dzieci objętych opieką i wychowaniem według standardów przewidzianych dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego:

- 2 placówki typu socjalizacyjnego (60 miejsc):
  - Dom Dziecka im. Janusza Korczaka – 30 miejsc,
  - Dom Młodzieży SOS – 30 miejsc,
- 4 placówki typu rodzinnego (31 miejsc):
  - Rodzinny Dom Dziecka – 8 miejsc,
  - Rodzinny Dom im. Serca Jezusa – 7 miejsc,
  - Rodzinny Dom im. św. Dominika – 8 miejsc,
  - Dom im. Matki Weroniki – 8 miejsc,
- 1 placówka typu interwencyjnego (30 miejsc):
  - Pogotowie Opiekuńcze – 30 miejsc interwencyjnych,
- 10 placówek łączących funkcję placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej (128 miejsc):
  - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka I – 14 miejsc (4 interwencyjne),
  - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka II – 14 miejsc (4 interwencyjne),
  - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka III – 12 miejsc (4 interwencyjne),
  - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka IV – 12 miejsc (4 interwencyjne),
  - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka V – 14 miejsc (4 interwencyjne),
  - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – Rodzinka VI – 12 miejsc (4 interwencyjne),
  - Dom Rodzinny Nr 1 – 10 miejsc (1 interwencyjne),
  - Dom Rodzinny Nr 2 – 14 miejsc (4 interwencyjne),
  - Dom Rodzinny Nr 3 – 14 miejsc (1 interwencyjne),
  - Dom Rodzinny Nr 4 – 12 miejsc (1 interwencyjne).

W perspektywie 2018 roku w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących w Lublinie umieszczonych było 319 dzieci (117 pochodziło spoza Lublina), w tym 102 dzieci (41 spoza Lublina) objętych było działaniami przewidzianymi dla placówki typu interwencyjnego.

Wśród 319 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych 66 dzieci pochodziło z 41 rodzin, w których występowała przemoc, przy czym w 35 przypadkach (25 rodzin) była to przemoc wobec dziecka umieszczonego w danej placówce.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, zatem i w placówce opiekuńczo – wychowawczej, następuje na podstawie postanowienia sądu. Dzieci w placówkach typu interwencyjnego mogą być także umieszczane na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej, na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, bądź po doprowadzeniu do placówki przez Policję lub Straż Graniczną.

Rodzina może uzyskać pomoc w opiece i wychowaniu dziecka w placówkach wsparcia dziennego działających na zasadach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, z placówkami oświatowymi, podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest bezpłatny i dobrowolny oprócz sytuacji wyjątkowych, gdy do placówki wsparcia dziennego dziecko skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- w połączonych formach: opiekuńczej i specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W ciągu 2018 roku w Lublinie funkcjonowało 20 placówek wsparcia dziennego:

- 15 placówek wsparcia dziennego prowadzonych było w formie opiekuńczej, placówki dysponowały 490 miejscami i w ciągu 2018 roku objęły opieką 637 dzieci;
- 3 placówki wsparcia dziennego prowadzone były w formie specjalistycznej, dysponowały 74 miejscami i objęły opieką 111 dzieci;
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona była w formie opiekuńczej i specjalistycznej, dysponowała 15 miejscami i objęła opieką 27 dzieci.

Łącznie wszystkie placówki dysponowały 579 miejscami, a z ich usług w 2018 roku skorzystało 793 dzieci pochodzących z 585 rodzin.

Wśród dzieci objętych w 2018 roku działaniami placówek wsparcia dziennego 112 dzieci pochodziło z 70 rodzin, w których występuje przemoc wobec rodziny.

Ponadto na terenie Miasta Lublin w 2018 r. funkcjonowały nw. podmioty świadczące pomoc w postaci schronienia:

1. Ośrodek wsparcia w formie schroniska dla samotnych matek z dziećmi oraz bezdomnych kobiet prowadzony przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej przy ul. Bronowickiej 3, (w okresie od 01.07.2016r. do 30.06.2018 r.) dysponował 50 miejscami (35+15) dla samotnych matek z dziećmi oraz bezdomnych kobiet. Z usług Ośrodka w okresie sprawozdawczym (od 01.01.2018 r. do 30.06.2018 r.) skorzystało 37 osób, tj.: (15 bezdomnych kobiet, 10 matek i 12 dzieci);
2. Ośrodek wsparcia w formie schroniska dla bezdomnych kobiet – mieszkanek Miasta Lublin prowadzony przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej przy ul. Bronowickiej 3, (od 01.07.2018 r.) dysponuje 20 miejscami dla bezdomnych kobiet. Z usług Ośrodka w okresie sprawozdawczym (od 01.07.2018 r. do 31.12.2018 r.) skorzystało 17 kobiet.
3. Ośrodek wsparcia – dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży prowadzony przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej przy ul. Bronowickiej 3, (od 01.07.2018 r.) dysponuje 25 miejscami dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Z usług Ośrodka w okresie sprawozdawczym skorzystały 32 osoby, tj.: (13 matek, 18 dzieci i 1 kobieta w ciąży).
4. Ogrzewalnia dla bezdomnych kobiet przy ul. Bronowickiej 3A, prowadzona przez Fundację SOS Ziemi Lubelskiej, dysponuje 15 miejscami noclegowymi dla bezdomnych kobiet. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do 31.03.2018 r. oraz od 01.10.2018 r. do 31.12.2018 r. skorzystało 38 kobiet.
5. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Garbarskiej 17, prowadzone przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”, dysponuje 34 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018r. skorzystało 56 mężczyzn.
6. Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Abramowickiej 2F, prowadzona przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”, dysponowała 42 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do 31.03.2018 r. skorzystało 49 mężczyzn.
7. Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Garbarskiej 17, prowadzona przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”, do dnia 30.06.2018 r. dysponowała 12 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do 31.03.2018 r. skorzystało 12 mężczyzn.
8. Ogrzewalnia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Abramowickiej 2F, prowadzona przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”, dysponuje 46 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.10.2018 r. do dnia 31.12.2018 r. skorzystało 49 mężczyzn.
9. Ogrzewalnia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Garbarskiej 17, prowadzona przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”, dysponuje 8 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.10.2018 r. do dnia 31.12.2018 r. skorzystało 7 mężczyzn.

10. Całoroczna noclegownia przy ul. Młyńskiej 8, prowadzona przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu „Nadzieja”, dysponuje 25 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018 r. skorzystało 108 mężczyzn.
11. Schronisko z usługami opiekuńczymi dla bezdomnych mężczyzn ul. Młyńska 10 prowadzone przez Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu "Nadzieja", dysponuje 24 miejscami. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018r. skorzystało 27 mężczyzn.
12. Ośrodek Wsparcia dla osób bezdomnych przy ul. Dolnej Panny Marii 32 prowadzony przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta, dysponuje 35 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018r. skorzystało 49 mężczyzn.
13. Ogrzewalnia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Dolnej Panny Marii 32 prowadzona przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta, dysponuje 30 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.10.2018 r. do 31.12.2018 r. skorzystało 80 mężczyzn.
14. Sezonowa noclegownia dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Dolnej Panny Marii 32 prowadzona przez Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta, dysponuje 30 miejscami dla bezdomnych mężczyzn. Z usług Ośrodka w okresie od 01.01.2018 r. do 31.03.2018 r. skorzystało 96 osób.
15. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie przy ul. Chmielewskiego 9 prowadzony jest przez Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej, dysponuje 25 miejscami. Z usług Ośrodka w okresie 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. skorzystało 52 osoby tj.: (25 rodzin, w tym 28 osób dorosłych i 24 dzieci).

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W zakresie udzielania pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu Sąd w 2018 r. podjął 19 interwencji.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

W trzech przypadkach została udzielona pomoc osobom małoletnim zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania poprzez przymusowe odebranie w sytuacji zagrożenia osoby podlegającej władzy rodzicielskiej i przekazanie do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

W porozumieniu z MOPR i kuratorem sądowym zapewniano miejsca w internatach uczniom dotkniętym przemocą w rodzinie. Obejmowano specjalistyczną pomocą i wsparciem uczniów oraz rodziców, których dotyczyła procedura „Niebieskie Karty”, a także wielokrotnie udzielano pomocy materialnej osobom dotkniętym przemocą.

Zadanie 3: Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

W strukturach Komendy Miejskiej Policji w Lublinie funkcjonuje jeden „Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci”, w którym w 2018 r. przeprowadzono 16 czynności procesowych z udziałem 15 osób małoletnich i 1 osoby dorosłej, które zostały utrwalone poprzez wykorzystanie urządzeń rejestrujących przebieg tych czynności.

W dniu 01 marca 2018 r. w Lublinie zostało zawarte Porozumienie pomiędzy Gminą Lublin, Komendą Miejską Policji w Lublinie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, w sprawie realizacji w 2018 r. działań w zakresie

przeciwdziałania zjawiskom patologicznym oraz zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom pod nazwą „Przyjazne patrole”. Projekt został sfinansowany w całości ze środków Gminy Lublin. Głównym celem projektu było zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które znalazły się w sytuacji zagrażającej ich dobru. „Przyjazny patrol” składał się z nieumundurowanego policjanta, pracownika socjalnego MOPR oraz pracownika CIK w Lublinie.

„Przyjazny patrol” uczestniczył w interwencjach podejmowanych przez policjantów Komendy Miejskiej Policji w Lublinie oraz monitorował sytuację dzieci w środowiskach niewydolnych wychowawczo, w rodzinach dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i zagrożonymi przemocą w rodzinie.

„Przyjazne patrole” organizowane były co tydzień, w piątki, soboty a także wybrane niedziele w godzinach 16.00 – 00.00 na terenie miasta Lublin.

Dane za 2018 rok przedstawiają się następująco:

- Liczba wystawionych patroli – 103.
- Całkowity czas pełnienia służby w ramach „Przyjaznych patroli” – 824 godziny.
- Liczba przeprowadzonych kontroli rodzin pod kątem zaniedbywania dzieci – 349.
- Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - A” – 17 (osobami, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy w rodzinie były 2 osoby dorosłe i 19 małoletnich dzieci).
- Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12 a ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29.07.2005 r. (z późn. zm.) – 13.
- Liczba rozmów profilaktyczno – ostrzegawczych przeprowadzonych przez policjantów z rodzicami/opiekunami prawnymi – 661.
- Udział „Przyjaznego patrolu” w interwencjach zleconych przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie – 40.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach projektu „Przyjazne patrole” w 2018 r. przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Centrum Interwencji Kryzysowej i Policji podejmowali działania nakierowane na zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom poprzez udział w interwencjach na zlecenie dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie oraz monitorowanie sytuacji dzieci w środowiskach niewydolnych wychowawczo, w rodzinach dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i zagrożonymi przemocą w rodzinie.

Do obowiązków pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie należało:

- 1) dokonanie wglądu w sytuację rodziny oraz rozpoznanie sytuacji dziecka;
- 2) w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, zapewnienie małoletniemu właściwej opieki poprzez umieszczenie:
  - u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub
  - w rodzinie zastępczej lub
  - w placówce opiekuńczo-wychowawczej;
- 3) w przypadku stwierdzonej przez wezwane służby medyczne konieczności hospitalizacji, pozostawienie dziecka w szpitalu;
- 4) w przypadku konieczności odebrania rodzicom/opiekunom prawnym dziecka przekazanie pouczenia o prawie wniesienia zażalenia do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka zgodnie z art. 12b i 12c ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 5) powiadomienie w ciągu 24 godzin sądu opiekuńczego o odebraniu dziecka z rodziny;
- 6) sporządzenie dokumentacji z podejmowanych czynności służbowych.

W ramach powyższej inicjatywy przeprowadzane są z rodzicami/opiekunami rozmowy o charakterze:

- edukacyjnym z zakresu: stosowania metod wychowawczych, zapewnienia właściwej opieki nad małoletnimi oraz ich podstawowych potrzeb bytowych,
- ostrzegawczym (dyscyplinującym) – pouczenie o konsekwencjach wynikających z nieprawidłowego wywiązywania się z funkcji opiekuńczo-wychowawczej, stosowania przemocy domowej,
- profilaktycznym – zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych.

Ponadto przedsięwzięcie ma na celu zminimalizowanie traumatycznych przeżyć dzieci związanych z występowaniem przemocy domowej oraz innych niepożądanych zachowań wobec małoletnich.

W ramach swoich działań patrol podejmuje następujące działania:

- rozpoznanie sytuacji dziecka,
- zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa w sytuacjach traumatycznych związanych z różnorodnymi sytuacjami zagrażającymi bezpieczeństwu fizycznemu i psychicznemu dziecka,
- zapewnienie dziecku właściwej opieki w związku z koniecznością odebrania dziecka rodzicom/opiekunom w sytuacjach kryzysowych bądź w związku z występowaniem przemocy poprzez umieszczenie dziecka w rodzinie zamieszkałej oddzielnie, w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- dbałość aby trudną traumatyczną sytuację dziecko przeszło w warunkach bezpiecznych, przyjaznych, z uwzględnieniem jego potrzeb emocjonalnych,
- powiadomienie o zaistniałej sytuacji właściwych instytucji niosących pomoc dzieciom,
- powiadomienie sądu o odebraniu dziecka,
- monitorowanie środowisk dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo pod kątem: zaniedbywania dzieci, pozostawiania małoletnich bez należytej opieki, zagrożenia przemocą w rodzinie,
- wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”.

W przypadku wystąpienia podczas zadań realizowanych przez patrol nieprawidłowości związanych z opieką nad dziećmi podejmowane są przez pracowników socjalnych dalsze czynności w środowisku zmierzające do zniwelowania i rozwiązania zaistniałego problemu.

Patrole realizowane były cyklicznie od marca do grudnia 2018 r. w każdy piątek i sobotę oraz dodatkowo w wyznaczone niedziele.

Liczba patroli	103
Liczba odwiedzonych rodzin	odwiedzono 159 rodzin, w tym rozpoznano sytuację 129 rodzin
Liczba odebranych dzieci, w tym z interwencji zleconych przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji	13 (z 9 rodzin) 9 dzieci
Liczba interwencji zleconych przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji, w tym zakończonych przewiezieniem dziecka w bezpieczne miejsce	40 6 interwencji

➤ Prokuratura Okręgowa w Lublinie

Prokuratorzy Prokuratur Rejonowych działających w obrębie Lublina korzystali przy wykonywanych czynnościach procesowych z przyjaznych pokoi przesłuchań zarówno w siedzibie Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, jak też usytuowanych w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie oraz Lublin – Wschód z siedzibą w Świdniku. W podległych Prokuraturze Okręgowej w Lublinie jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie Lublina w 2018 r. zarejestrowano łącznie 827 spraw dotyczących przemocy w rodzinie.

➤ Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Od marca do grudnia 2018 roku Centrum Interwencji Kryzysowej realizowało wspólnie z Komendą Miejską Policji oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie projekt pod nazwą „Przyjazne Patrole”. Pracownicy Centrum zrealizowali 103 patrole, w czasie których odbyło się 202 spotkania z rodzinami w środowisku. Zrealizowano 349 kontroli rodzin pod kątem zaniedbania. W czasie trwania projektu w skutek interwencji Przyjaznych Patroli wszczęto 17 razy procedurę Niebieskie Karty oraz odebrano 13 dzieci na podstawie art. 12a ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 9 razy sporządzono wnioski do sądu o odebranie dziecka opiekunom.

➤ **Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie**

W 2018 r. w 128 przypadkach przekazano poświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach aktualnie prowadzonej lub zakończonej we wcześniejszym okresie procedury „Niebieskie Karty”, w tym:

- na potrzeby postępowań toczących się w Sądach przekazano 37 kserokopii;
- na prośbę Prokuratury wysłano 21 kserokopii;
- w związku z prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi w Komisariatach Policji w Lublinie przekazano 70 kserokopii;

Zadanie 4: Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W 2018 r. w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pracownicy socjalni MOPR zapewnili bezpieczeństwo 21 dzieciom, w tym 10 chłopcom i 11 dziewczynkom. Zostały one odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. 11 dzieci umieszczonych zostało u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, 3 w rodzinie zastępczej i 6 w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Ponadto w ramach projektu „Przyjazne patrole” przedstawiciele MOPR w przypadku 9 rodzin zastosowali procedurę odebrania dzieci i sporządzono 9 zawiadomień do sądu w związku ze stwierdzeniem zagrożenia zdrowia dzieci. Łącznie w ramach „Przyjaznych patroli” odebrano 13 dzieci (w tym 9 z interwencji zgłoszonej przez Dyżurnego Komendy Miejskiej Policji w Lublinie). Małoletnich umieszczono: u innej niezamieszkałej wspólnie osoby najbliższej (10 dzieci), w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego (3 dzieci).

Cel III: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1: Zapewnienie stałych form oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, dorosłych oraz nieletnich.

➤ **Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie**

W okresie sprawozdawczym w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie skierowano 883 wezwania na posiedzenie grupy roboczej.

Podczas spotkań grup roboczych z udziałem sprawców przemocy sporządzono 491 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy skierowano 18 wniosków o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno – edukacyjnymi.

Współpracowano z 67 Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach w Polsce, gdzie m. in. kierowano prośby dotyczące wypełnienia formularza Niebieska Karta – D z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie przebywającą na terenie gminy.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

W sytuacji zdiagnozowania przez szkołę problemu występowania w rodzinie przemocy lub niewydolności wychowawczej rodziców placówki proponowały rodzicom udział w „Szkołe dla Rodziców i Wychowawców”, specjalistycznych zajęciach prowadzonych indywidualnie lub

grupowo, warsztatach umiejętności interpersonalnych oraz warsztatach dla rodziców. W razie potrzeby nawiązywano współpracę z kuratorami sądowymi uczniów – prowadzono konsultacje i porady psychologiczne dla osób stosujących przemoc. Prowadzono edukację uczniów – warsztaty i spotkania z kuratorami sądowymi, przedstawicielami Izby Adwokackiej i Policji. W placówkach realizowano zajęcia terapeutyczne indywidualne i grupowe z psychologiem i pedagogiem dla uczniów z problemami wynikającymi z obecności alkoholizmu i zaniedbań w domu. Prowadzono zajęcia z psychologiem szkolnym o charakterze socjoterapeutycznym, zajęcia terapeutyczne „Trening Zastępowania Agresji” dla uczniów z problemami w zachowaniu, przejawiającymi agresję w swoim postępowaniu. Rodziców kierowano do placówek specjalistycznych, np.: Centrum Interwencji Kryzysowej, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej "Bona Fides" czy Specjalistycznej Poradni Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin. Wskazywano rodzicom na konieczność uczestniczenia w systemowej terapii rodzinnej. Prowadzono również zajęcia w ramach programu „Spójrz inaczej na agresję”.

➤ **Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin**

Powierzono organizacji pozarządowej Fundacji Wspierania Inicjatyw Społeczno-Edukacyjnych Kultury oraz Ochrony Dziedzictwa Narodowego „DLA POKOLEŃ” realizacji programu edukacyjnego w zakresie radzenia sobie z emocjami i zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów obejmującego przeprowadzenie grupowego treningu umiejętności prospołecznych (treningu interpersonalnego) oraz spotkań indywidualnych (opracowywanie planu rozwoju umiejętności prospołecznych), w którym uczestniczyło łącznie 10 osób (w tym 6 kobiet oraz 4 mężczyzn).

Przekazano środki finansowe na realizację programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów do 2 placówek oświatowych Miasta Lublin, w tym Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 i Zespołu Poradni nr 3, w których zrealizowano 2 programy tego rodzaju dla łącznie 25 dzieci.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” członkowie grup roboczych kierowali osoby stosujące przemoc w rodzinie na terapię radzenia sobie z agresją i stresem, leczenie odwykowe, a także do programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Skierowano 883 wezwania dla osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na spotkanie grupy roboczej.

Podczas spotkań grup roboczych z udziałem sprawców przemocy sporządzono 491 „Niebieskich Kart – D” służących weryfikacji sytuacji oraz podjętych zobowiązań ze strony osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

117 osób stosujących przemoc w rodzinie skierowano na warsztaty korekcyjno – edukacyjne i terapię radzenia sobie ze stresem i agresją, 134 osoby na zajęcia „Szkoły dla rodziców”, 416 osób na dobrowolne leczenie uzależnienia od alkoholu, 18 na mityngi AA oraz 191 rodzin na terapię rodzinną. 18 razy wnioskowano do Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych, w których osadzeni byli sprawcy przemocy, o objęcie systemem terapii penitencjarnej, w szczególności leczeniem odwykowym i programami korekcyjno - edukacyjnymi w warunkach izolacji.

➤ **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nietletnich przy Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód**

Objęto uczestników Ośrodka Kuratorskiego Nr 5 w Lublinie działaniami wychowawczo-resocjalizacyjnymi i profilaktycznymi, wynikającymi z ustawowych zadań ośrodków kuratorskich. Prowadzone były zajęcia z zakresu psychoterapii i socjoterapii, profilaktyki uzależnień, arteterapii, Treningu Zastępowania Agresji, co miało na celu odrzucenie przez nietletnich zachowań antagonistyczno-destrukcyjnych i wykształtowanie postaw społecznie pożądanых.

➤ Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Zrealizowano dwie edycje programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Łącznie podczas dwóch edycji zrealizowano 120 godzin programu w ramach 36 sesji dla 30 osób. Jedna edycja realizowana była w Areszcie Śledczym w Lublinie. Udział w niej wzięło 16 osób skazanych z art. 207 kk. W ramach programu odbyły się 24 sesje tematyczne w trakcie 60 godzin. Druga edycja programu korekcyjno-edukacyjnego realizowana była w Ośrodku Leczenia Uzależnień w Lublinie (program wolnościowy). Udział w niej wzięło 14 sprawców przemocy w rodzinie. W ramach programu odbyło się 12 sesji grupowych po 5 godzin każda. Łącznie odbyło się 60 godzin programu.

➤ Sąd Rejonowy Lublin – Zachód

W 2018 r. zrealizowano program profilaktyczny dla rodziców nieletnich kierowanych do Ośrodków Kuratorskich, w którym udział wzięło 12 uczestników.

Zainicjowano 59 działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez informowanie odpowiednich służb (Policja, MOPR, prokuratura, wydział rodzinny). Prowadzono działania profilaktyczne i edukacyjne dla nieletnich sprawców przemocy.

➤ Areszt Śledczy w Lublinie

Przeprowadzony został program korekcyjno – edukacyjny skierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie. Realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla dorosłych sprawców przemocy przedstawia poniższa tabela.

Jednostka	Ilość edycji (uruchomionych grup) programów korekcyjno-edukacyjnych (DULUTH / PARTNER, programów opartych na Modelu Duluth, STOP PRZEMOCY)		Liczba skazanych, którzy przystąpili do programów korekcyjno-edukacyjnych		Liczba skazanych, którzy ukończyli program korekcyjno – edukacyjny	
	Służba Więzienna	Inni	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Areszt Śledczy w Lublinie	0	Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie	16	0	15	0
Ogółem	0	1	16	0	15	0

W 2018 roku Dyrektor Aresztu Śledczego w Lublinie 6 razy złożył wniosek do Sądu Penitencjarnego o nałożenie obowiązku uczestniczenia w programie korekcyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy po wyjściu z Aresztu Śledczego.

Zadanie 2: Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą.

➤ Komenda Miejska Policji w Lublinie

Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą poprzez zatrzymywanie osób stosujących przemoc w 2018 r. przedstawiało się następująco:

Liczba zatrzymanych osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie - 97, w tym:

- kobiet - 3,
- mężczyzn - 93,
- nieletnich -1.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu - 386, w tym:

- kobiet - 22,
- mężczyzn - 364,
- nieletnich - 0.

Doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub innych tego typu placówek było 276 osób, w tym:

- kobiet - 13,
- mężczyzn - 263,
- nieletnich - 0.

Przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia - 15, w tym:

- kobiet - 1,
- mężczyzn - 14,
- nieletnich - 0.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W 62 sprawach wobec sprawców przemocy orzeczono środki karne, a w 91 środki probacyjne, w tym obowiązek:

- powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach – 1,
- powstrzymania się od kontaktowania z pokrzywdzonym – 13,
- powstrzymania się od zbliżania się do pokrzywdzonego – 17.

W 8 sprawach wydano nakaz opuszczenia lokalu. Odbyło się 18 spraw o eksmisję sprawcy przemocy w rodzinie. Wydano 11 postanowień Sądu w trybie art. 75 k.k.

W 2018 roku do Sądu wpłynęło 105 spraw z tytułu przemocy w rodzinie. Wydano 128 dozorów z art. 207 k.k. oraz objęto nadzorami 95 rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą. Wyrokiem skazującym zakończono 90 postępowań.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

Na koniec 2018 roku nadzorem objętych było 87 rodzin dotkniętych lub zagrożonych przemocą. Prowadzono 47 nadzorów wobec osób zobowiązanych do poddania się leczeniu odwykowemu. Kuratorzy złożyli 4 wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej oraz 17 wniosków o zmianę sposobu ograniczenia władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej z powodu przemocy i rażących zaniedbań wobec dziecka.

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Liczba zastosowanych przez prokuratorów środków zapobiegawczych w 2018 r. przedstawiała się następująco:

- 31 dozorów Policji połączonych z zakazem kontaktowania się z osobą dotknięta przemocą w rodzinie (art. 275§ 2 k.p.k.);
- 6 dozorów Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275§ 3 k.p.k.);
- 14 nakazów opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 275 a k.p.k.).

W 59 sprawach dotyczących przemocy w rodzinie prokuratorzy występowali do sądu z wnioskiem o zastosowanie wobec podejrzanych środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania – 57 spośród tych wniosków zostało uwzględnione przez sąd.

W Prokuraturach na terenie Lublina w 2018 r. zarejestrowano łącznie 827 spraw dotyczących przemocy w rodzinie. Wszczęto łącznie 585 postępowań. 223 sprawy zostały zakończone skierowaniem aktu oskarżenia lub wniosku w trybie art. 335§1 lub 2 k.p.k.

Cel IV: Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Zadanie 1: Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej

➤ **Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie**

W okresie sprawozdawczym członkowie Zespołu uczestniczyli w następujących konferencjach i szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. konferencja zorganizowana przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie pt. „Interwencja kryzysowa w praktyce – zdarzenia masowe, współdziałanie służb” – 6 osób;
2. Ogólnopolska Konferencja w Warszawie zorganizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę pt. „Ostrożnie – dziecko! Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci” – 2 osoby;
3. konferencja szkoleniowa zorganizowana przez Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie pt. „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń” – 19 osób;
4. 15 Ogólnopolska Konferencja w Warszawie zorganizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę pt. „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw” – 1 osoba;
5. konferencja zorganizowana przez Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie pt. „Zmiany w terapii uzależnień” – 3 osoby;
6. konferencja podsumowująca raport z badania „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin” zorganizowana przez Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie – 5 osób;
7. konferencja zorganizowana przez Okręgową Radę Adwokacką w Lublinie „Specyfika przestępstw przemocy domowej” – 5 osób;
8. konferencja podsumowująca Lokalną Kampanię „Dopalacze droga donikąd” – 2 osoby;
9. szkolenie pt. „Przemoc wobec dzieci, praca z dzieckiem i rodziną” zrealizowane przez Instytut Szkoleń Biznesowych na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie – 2 osoby;
10. szkolenie zorganizowane przez Fundację „Żyjmy Zdrowo” pt. „Zagrożenia i konsekwencje rozwojowe i zdrowotne u dzieci i młodzieży oglądających pornografię” – 4 osoby;
11. VI Ogólnopolska Konferencja Naukowo – Szkoleniowa zorganizowana przez Uniwersytet Medyczny w ramach w ramach Lubelskich Dni Promujących Zdrowie pt. „Medyczo – społeczne i prawne aspekty opieki nad dzieckiem” – 2 osoby.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Placówki oświatowe systematycznie kierowały swoich pracowników na szkolenia, warsztaty i konferencje z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej. W 2018 r. pracownicy Oświaty wzięli udział w następujących szkoleniach:

- „Przemoc wobec dzieci. Praca z dzieckiem i rodziną”;
- „Zasady profilaktyki i pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonym używaniem narkotyków”;
- „Praca wychowawcza z dziećmi przeżywającymi trudności wieku dorastania”;
- „Przejawy agresji u uczniów na różnych etapach edukacyjnych, diagnoza problemów, skuteczne działania i zapobieganie”;
- „Edukacja w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego i innych mobilnych narzędzi”
- „Szkolenie dla rodzin zastępczych i adopcyjnych – mediacja w rodzinie”;
- „Wspieranie szkół i placówek oświatowych w zakresie interwencji kryzysowej”;
- „Jak wspierać rozwój emocjonalny dziecka w wieku szkolnym?”;

- „Zwiększenie wiedzy na temat roli higieny zdrowia psychicznego w procesie wychowania i nauczania oraz w przeciwdziałaniu zagrożeniom rozwoju dzieci i młodzieży” (zorganizowanym w ramach wspierania szkół i placówek należących do Miejskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie Miasta Lublin);
- „Tworzenie prawidłowych relacji międzyludzkich jako podstawa prawidłowego rozwoju dzieci”;
- „Zadania szkoły w zakresie interwencji kryzysowej”;
- „Rozwód rodzica czy dziecka. Cykl – rozumieć niemożliwe”;
- „Języki emocji. Jak je rozpoznawać i nazywać”;
- „Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu i szkole. Skuteczne i nowoczesne narzędzia, metody i formy wsparcia”;
- „Wychowawca klasy koordynatorem pomocy psychologiczno-pedagogicznej”;
- „Zaburzenia zachowania uczniów spowodowane błędami rodziców”;
- „Ocena ryzyka samobójczego – szkoła wobec ryzyka samobójstwa”;
- „Małżeństwo i rodzina – o miłości, odpowiedzialności i pomaganiu”;
- „Wpływ emocji na rozwój dzieci i młodzieży”;
- „Dopalacze drogą donikąd”;
- „Mediacja rówieśnicza w szkole metodą przeciwdziałania agresji i niedostosowaniu społecznemu”;
- „Przetrwać niemożliwe – konieczność współpracy w edukacji”;
- „Uczniowie z trudnościami emocjonalnymi i interpersonalnymi – przyczyny i rozwiązania. Jeśli nie problem systemowy, to co?”;
- „Cyberprzemoc – nowe zagrożenia dla dzieci i młodzieży”;
- „Skłonność młodzieży do ryzykownych zachowań – trudy dorastania”;
- „Zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży. Przyczyny, objawy oraz czynniki ryzyka, sposoby przeciwdziałania i reagowania”;
- „Życie jako wartość. Konteksty interdyscyplinarne”;
- „Młodzież wobec przemocy”;
- „Pokolenie Y, pokolenie Google – nowe wyzwania dla nauczycieli”;
- „Mediacje rówieśnicze”;
- „Nauczyciele i rodzice jako partnerzy w wychowaniu dziecka”;
- „Proces diagnozy i formy pomocy rodzinie”;
- „Przemoc w rodzinie”;
- „Lublin dla zdrowia psychicznego”
- konferencja informacyjno-doradcza na temat współpracy szkół z sądem i kuratorami sądowymi; Ponadto nauczyciele i wychowawcy zapoznali się z materiałami edukacyjnymi zawartymi na stronie internetowej Fundacji „Dzieci Niczyje” oraz z literaturą znajdującą się na stronie ORE „Kontakt z dzieckiem w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie”. W placówkach organizowano również dla pracowników wewnętrzne szkolenia dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone przez pedagogów i psychologów szkolnych. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne organizowały interdyscyplinarne szkolenia w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

W ramach doskonalenia umiejętności zawodowych kadr realizujących zadania związane z diagnozowaniem przemocy i pomocą osobom pokrzywdzonym, pracownicy socjalni MOPR uczestniczyli w seminariach i szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ogólnopolska konferencja w Warszawie „Ostrożnie - dziecko! Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci” – 2 osoby;
- „Zagrożenia i konsekwencje rozwojowe i zdrowotne u dzieci i młodzieży oglądających pornografię” – 4 osoby;
- „Interwencja kryzysowa w praktyce - zdarzenia masowe, współdziałanie służb” (2 osoby);
- Konferencja naukowo – szkoleniowa „Medyczo - społeczne i prawne aspekty opieki nad dzieckiem” – 2 osoby;

- „Specyfika przestępstw przemocy domowej” – 1 osoba;
- Szkolenie „Przemoc wobec dzieci, praca z dzieckiem i rodziną” – 12 osób,
- Konferencja pt.: „Zdrowie Kobiety” – 21 osób;
- Konferencja pt.: „Dopalacze drogą donikąd” – 25 osób;
- Konferencja pt.: „Zmiany w terapii uzależnień” – 2 osoby;
- Konferencja pt.: „Prawo do mediacji w jednostkach penitencjarnych” – 2 osoby;
- Konferencja „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń” – 8 osób;
- Konferencja pt.: „Systemowość w ochronie zdrowia psychicznego” – 16 osób.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

W ciągu 2018 roku pracownicy CIK brali udział w następujących szkoleniach dotyczących przestępstw oraz pomocy dzieciom doświadczającym przemocy:

- „Szkolenie nt. pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie” – 5 osób;
- 15 Ogólnopolska Konferencja „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw” – 1 osoba.

➤ **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie**

W dniu 6 grudnia 2018 r. członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyli w jednodniowym szkoleniu na temat uzależnienia od alkoholu, współuzależnienia i przemocy domowej. Szkolenie odbyło się w Lublinie i zostało prowadzone przez psychologa specjalistę i superwizora psychoterapii uzależnień.

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

W Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie, w ramach szkolenia z zakresu stosowania narzędzia szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie odbyły się 4 szkolenia, podczas których przeszkolono 25 policjantów. W ramach lokalnego doskonalenia zawodowego policjant Wydziału Prewencji KMP Lublinie przeprowadził:

- 1 instruktaż dla 24 funkcjonariuszy Wydziału Sztab Policji KMP w Lublinie, w zakresie podnoszenia skuteczności działań Policji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w kontekście procedury „Niebieskie Karty”;
- 1 szkolenie dla 17 funkcjonariuszy kadry kierowniczej na temat: „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w ramach prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” jak również wykorzystywanie algorytmów i narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie”.

W Komisariatach Policji I – VII w Lublinie przeprowadzono 13 szkoleń podczas których przeszkolono 336 policjantów, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym prawidłowego realizowania procedury „Niebieskie Karty”. Ponadto w dniach 20.08.2018r. - 24.08.2018r. policjant z Wydziału Prewencji KMP w Lublinie odbył kurs specjalistyczny z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie.

Jednocześnie policjanci i pracownicy z Komendy Miejskiej Policji w Lublinie brali udział w następujących szkoleniach interdyscyplinarnych:

1. W dniach 11 - 12 kwietnia 2018 r. w Trybunale Koronnym w Lublinie pt. „Interwencja kryzysowa w praktyce – zdarzenia masowe, współdziałanie służb”;
2. W dniu 18 października 2018 r. w Trybunale Koronnym - Okręgowa Rada Adwokacka, „Specyfika przestępstw przemocy domowej”;
3. W dniu 25 września 2018 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lublinie, w zakresie umiejętności przeprowadzenia mediacji mających istotne znaczenie w profilaktyce przemocy rówieśniczej;
4. W dniu 30 października 2018 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lublinie - warsztaty pn. „Zarządzanie emocjami u dzieci i młodzieży”;
5. W dniach 5 - 7 listopada 2018 r. - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie - „Przemoc wobec dzieci, praca z dzieckiem i rodziną”;

6. W dniach 29.11.2018 i 04.12.2018r. - Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Prześpstwem, Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej „Bona Fides”, - „Szkolenie z zakresu przemocy w rodzinie”.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód**

Pracownicy Sądu wzięli udział w następujących szkoleniach i konferencjach dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie:

- „Praca z osobami uzależnionymi, chorymi psychicznie, sprawcami przemocy i dotkniętymi przemocą”;
- III Konferencja Naukowa Ofiary Przemocy „Osoba doświadczająca przemocy w świecie milczenia czy wsparcia? Człowiek człowiekowi... Refleksje interdyscyplinarne”

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód**

W następujących konferencjach i szkoleniach uczestniczyło 28 pracowników Sądu:

- „Zachowania agresywne - jak sobie z nimi radzić”;
- „Przemoc w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki uzależnień”;
- „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie”
- „W zderzeniu z psychopata”;
- „Interdyscyplinarność pomocy jako narzędzia przeciwdziałania przestępczości w województwie lubelskim”;
- „Programy ograniczenia picia alkoholu i redukcji szkód, a proces resocjalizacji”;
- „Przeciwdziałać przemocy”.

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie**

Wszyscy pracownicy Ośrodka w 2018 r. brali udział w szkoleniach interdyscyplinarnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zorganizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

W Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Warszawie uczestniczyło 4 pracowników Ośrodka.

Odbyło się 9 superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wzięli w niej udział wszyscy pracownicy Ośrodka zatrudnieni na podstawie umów o pracę, umowy zlecenia oraz wolontariusze.

➤ **Straż Miejska Miasta Lublin**

W okresie sprawozdawczym funkcjonariusze Straży Miejskiej brali udział w następujących szkoleniach:

- „Praca z dziećmi i młodzieżą zagrożoną oglądaniem pornografii” – 1 osoba;
- „Przemoc wobec dzieci. Praca z dzieckiem i rodziną” – 1 osoba;
- „Budowanie strategii profilaktycznych” – 1 osoba.

Ponadto jeden funkcjonariusz uczestniczył w konferencji zorganizowanej przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie pt. „Interwencja kryzysowa w praktyce – zdarzenia masowe, współdziałanie służb”.

➤ **Areszt Śledczy w Lublinie**

Jeden funkcjonariusz Aresztu Śledczego ukończył szkolenie dotyczące przemocy w rodzinie.

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Prokurator Prokuratury Okręgowej brała udział w konferencji szkoleniowej zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie, pt. „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń”.

Zadanie 2: Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lublinie.

➤ Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowanie problemu przemocy, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym. Zespół Interdyscyplinarny udziela wsparcia mieszkańcom Miasta Lublin, prowadzi działania mające na celu pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz podejmuje oddziaływania wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy. Ponadto Zespół na terenie Miasta Lublin prowadzi szereg działań profilaktycznych i edukacyjnych, które służą poprawie bezpieczeństwa mieszkańców i doskonaleniu systemu przeciwdziałania przemocy.

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie liczy 33 członków, do których należą przedstawiciele: Urzędu Miasta Lublin, oświaty, służby zdrowia, sądownictwa, prokuratury, Straży Miejskiej, Policji, MOPR w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, Aresztu Śledczego, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz organizacji pozarządowych.

W 2018 r. nastąpiły zmiany w składzie osobowym Zespołu Interdyscyplinarnego. Zarządzeniem z dnia 29 czerwca 2018 r. Prezydent Miasta Lublin powołał 2 nowych członków – przedstawiciela MOPR oraz Katolickiego Stowarzyszenia AGAPE w Lublinie, natomiast zgodnie z zarządzeniem z dnia 17 grudnia 2018 r. ze składu Zespołu, w związku ze zmianą miejsca zatrudnienia, zostały odwołane 2 osoby: przedstawiciel MOPR i Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta oraz powołano 2 nowe osoby z powyższych instytucji.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie w następujących terminach: 18 stycznia, 15 marca, 10 maja, 21 czerwca, 13 września oraz 22 listopada. Spotkania miały miejsce w Centrum Interwencji Kryzysowej. Dwa posiedzenia Zespołu odbyły się w Ośrodku Leczenia Uzależnień oraz Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na posiedzeniu ZI w dniu 18 stycznia 2018 r. członkowie podjęli uchwałę w sprawie przyjęcia planu pracy Zespołu na rok 2018.

Podczas posiedzeń Zespołu omawiano m. in.:

- problematyczne procedury „Niebieskich Kart”, szczególnie dotyczące rodzin, w których osobami dotkniętymi przemocą są małoletni;
- uczestnictwo członków Zespołu w szkoleniach oraz konferencjach podnoszących wiedzę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- udział członków Zespołu w festynach środowiskowych i imprezach profilaktycznych;
- sprawy organizacji kampanii społecznej w Mieście Lublin promującej wśród mieszkańców treści profilaktyczne na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

W ramach doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy i kampanii społecznej promującej wśród mieszkańców Lublina treści profilaktyczne na temat zjawiska przemocy w rodzinie podjęto następujące działania:

- 1) Nawiązano współpracę m. in. z Biurem Obsługi Mieszkańców, Okręgową Radą Adwokacką w Lublinie, Strażą Miejską, Radą Seniorów, Radami Dzielnic, placówkami oświatowymi i parafiami na terenie Miasta Lublin, gdzie przekazano plakaty oraz ulotki informacyjne Zespołu i instytucji udzielających pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, celem wywieszenia w instytucjach lub kolportowania wśród mieszkańców miasta.
- 2) Wygłoszono prelekcję dla przedstawicieli służby zdrowia, dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty” podczas spotkania szkoleniowego zorganizowanego w siedzibie Sądu Rejonowego Lublin – Zachód.
- 3) W 2018 r. jeden raz w miesiącu odbywały się dyżury członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin podczas których osoby dotknięte zjawiskiem przemocy w rodzinie, w tym także osoby stosujące

przemoc w rodzinie mogły odbyć indywidualne spotkania z przedstawicielem Zespołu, prowadzono rozmowy profilaktyczno – edukacyjne z osobami opuszczającymi Ośrodek i ich rodzinami oraz dystrybuowano materiały informacyjne dot. zjawiska przemocy w rodzinie i procedury „Niebieskie Karty”.

- 4) Na prośbę Centrum Medycznego LUXMED w Lublinie wygłoszono prelekcję dla środowiska lekarzy zatrudnionych w placówce. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie przybliżyli uczestnikom spotkania działalność Zespołu i zapoznali przedstawicieli placówek ochrony zdrowia z ustawowym obowiązkiem wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, sposobem wypełniania formularzy Niebieska Karta – A oraz zasadami współpracy w ramach grup roboczych. Poinformowano o konieczności zawiadamiania określonych służb o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zaprezentowano także ofertę bezpłatnego wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego udzielają organizacje pozarządowe oraz jednostki Miasta Lublin.
- 5) Przewodniczący Zespołu pełnił dyżury w Parafii Kościoła Polskokatolickiego pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Lublinie, podczas których oferta Zespołu i ulotki z danymi adresowymi instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie były przekazywane uczestnikom spotkań Anonimowych Alkoholików.
- 6) Kontynuowano rozmowy w Kurii Metropolitarnej w Lublinie, których celem było wypracowanie modelu współpracy w związku z realizacją przez kościelne osoby prawne zadań wskazanych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016 – 2020 oraz wyrażenie zgody na uwzględnienie zapisów Programu dotyczących edukacji z zakresu przemocy w rodzinie w ramach nauk przedmałżeńskich.
- 7) Nawiązano współpracę z Uniwersytetem Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie:
  - na Wydziale Politologii wygłoszono prelekcję pt. „Procedura Niebieskie Karty” dla studentów kierunku Bezpieczeństwo Narodowe, podczas której przekazano broszury i materiały informacyjne na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie i systemu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w Lublinie;
  - w jednej grupie roboczej uczestniczył psycholog z Instytut Filozofii UMCS.
- 8) Współpracowano z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Skierowano 50 wniosków o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, pracownicy socjalni uczestniczyli w charakterze świadka w 35 posiedzeniach Komisji, powołano członków KRPA do udziału w grupach roboczych dotyczących przemocy w 31 rodzinach.
- 9) Nawiązano współpracę z Okręgową Radą Adwokacką w Lublinie. Wygłoszono prelekcję dla przedstawicieli adwokatury i zawodów prawniczych podczas panelu pn. "Specyfika przestępstw przemocy domowej".
- 10) Wygłoszono prelekcję pt. „Procedura Niebieskie Karty” podczas szkolenia dla kuratorów społecznych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego Lublin - Zachód. Na potrzeby kuratorów przekazane zostały informacje dotyczące systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ustalono zasady uczestnictwa kuratorów w grupach roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” w stosunku do rodzin objętych nadzorem kuratorskim.

W zakresie wymiany doświadczeń na forum ogólnopolskim podjęto działania:

- 1) Z inicjatywy Okręgowej Rady Adwokackiej zorganizowano prelekcję dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego z Mełgwi, która odbyła się w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie. W prelekcji uczestniczyło 2 członków ZI z Lublina.
- 2) Wymieniano informacje na temat funkcjonowania i współpracowano z Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach w Polsce (67 Zespołów) w zakresie wymiany informacji lub skierowania prośby dotyczącej wypełnienia formularza NK – D z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie przebywającą na terenie gminy;
- 3) Nawiązano współpracę z Zespołami Interdyscyplinarnymi m.in. w Puchaczowie, Niemcach, Gdyni, Ostrowie Lubelskim, Jabłonnej, Świdniku, Puławach, Karczmiskach, Bełżycach, Zwoleniu, Zamościu, Dzielnicy Wola w Warszawie, Rybczewicach, Opolu Lubelskim, Głusku, Sokółce, Mełgwi, Kamionce, Ułanie-Majoracie, Garbowie, Jakubowicach, Spiczynie, Konopnicy, Jastkowie, Tomaszowie Lubelskim, Skierbieszowie, Ostrowcu Świętokrzyskim,

Janowie Lubelskim, Chotczy, Kazimierzu Dolnym, Szczecinie, Opolu, Końskich, Poniatowej, Dominowie, Urzędowie, Parczewie, Rudzie-Hucie, Jezioranach, Sosnowicy, Bychawie, Fajstławicach, Ciężkowicach, Krakowie, Oleśnicy, Ludwinie, Tarnobrzegu, Łęcznej, Żninie, Dębowej Kłodzie, Strzyżewicach, Zambrowie i Kraśniku.

W ramach zadania doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, gdzie do realizowanych działań należą m.in. wspólne szkolenia przedstawicieli różnych instytucji, Zespół Interdyscyplinarny pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Lublin w dniu 15 października 2018 r. w Trybunale Koronnym w Lublinie zorganizował wojewódzką konferencję szkoleniową pt. „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń”. Patronat medialny nad wydarzeniem objęły Telewizja Polska Oddział w Lublinie, Polskie Radio Lublin oraz Tygodnik „Gość Niedzielny”.

Konferencja szkoleniowa została skierowana do specjalistów z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu największych miast woj. lubelskiego (byłe miasta wojewódzkie i miasta na prawach powiatu) oraz do wszystkich instytucji z terenu Miasta Lublin, które na co dzień współpracują z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Konferencja została zorganizowana w ramach kampanii społecznej dotyczącej przeciwdziałania przemocy i prezentującej wyniki raportu „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”.

Podczas konferencji szkoleniowej przedstawiciele Zespołów Interdyscyplinarnych z woj. lubelskiego i instytucji z Miasta Lublin wymienili doświadczenia, przekazali dobre praktyki w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zdobyli niezbędną wiedzę w tym zakresie. W konferencji udział wzięły 52 osoby z różnych instytucji, dzięki czemu został osiągnięty profilaktyczno-edukacyjny cel konferencji.

Tematami przewodnimi szkolenia były:

1. Prawny aspekt funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych, procedura Niebieskie Karty z uwzględnieniem RODO;
2. Przybliżenie Działalności ZI w Lublinie, z uwzględnieniem współdziałania członków;
3. Wymiana uwag i doświadczeń w zakresie funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz szeroko rozumianego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem pozytywnych praktyk w tym zakresie Miasta Lublin i innych miast (panel dyskusyjny);
4. Prezentacja wyników Raportu „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”.

Przyznanie Honorowego Patronatu Prezydenta Miasta Lublin przyczyniło się do tego, iż konferencja szkoleniowa zyskała wysoką rangę, co pozwoliło na dotarcie do szerszego grona odbiorców i podniesienia zarówno wiedzy, jak i kompetencji służb w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W konferencji udział wzięli przedstawiciele 13 poniższych instytucji:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Dział ds. pomocy środowiskowej oraz Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. Centrum Interwencji Kryzysowej;
3. Prokuratura Okręgowa;
4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie;
5. Straż Miejska Miasta Lublin;
6. Okręgowa Rada Lekarska;
7. Ośrodek Leczenia Uzależnień;
8. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”;
9. Urząd Miasta Lublin – Wydział Oświaty i Wychowania;
10. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
11. Komenda Miejska Policji;
12. Areszt Śledczy;
13. Okręgowa Rada Adwokacka;

Na konferencję zostało zaproszonych 19 Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych z największych miast woj. lubelskiego. Swój udział wzięło 15 osób z następujących miast: Łęczna, Puławy, Biała Podlaska, Janów Lubelski, Dęblin, Włodawa, Lubartów, Chełm, Ryki, Poniatowa, Tomaszów Lubelski (Zespół gminny i powiatowy), Zamość, Świdnik, Biłgoraj.

W związku z przeprowadzaną kampanią społeczną Zespół zorganizował również konferencję podsumowującą raport z badania „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”. Wydarzenie miało miejsce 23 lutego 2018 r. w Urzędzie Miasta Lublin i uczestniczyli w nim przedstawiciele samorządu miejskiego oraz instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lublinie.

W ramach realizacji zadań określonych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, Zespół Interdyscyplinarny w czerwcu 2018 r. opracował i przesłał do Sądów, Prokuratur oraz Komendy Miejskiej Policji w Lublinie wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu umieszczenia na stronach internetowych instytucji.

➤ **Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin**

Przekazano do Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie wykaz podmiotów realizujących działania w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie powierzone w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2018 r.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie uczestniczyła przedstawicielka Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin.

➤ **Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin**

Przedstawiciel Wydziału brał udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy placówek oświatowych byli powoływani do grup roboczych w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Spośród pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych powoływano grupy interdyscyplinarne, które systematycznie współpracowały ze szkołami i placówkami oświatowymi w celu wieloaspektowego wsparcia dzieci i młodzieży. Placówki oświatowe współpracowały z psychologami, będącymi specjalistami z zakresu terapii uzależnień ze Stowarzyszenia "AGAPE", a także z kuratorem sądowym. Współpracowano również z organizacjami i instytucjami zajmującymi się profesjonalną pomocą dziecku i rodzinie m. in.: Centrum Interwencji Kryzysowej, Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii, Fundacją „Praesterno”, Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin, Komendą Miejską Policji, Funkcjonariuszami policji – dzielnicowymi, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rodzinnym, Domami Dziecka oraz stowarzyszeniami: Bona fides, STOP, Caritas. Uaktualniono procedury postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka, w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa i współpracy z policją. Organizowano spotkania nauczycieli z pracownikami socjalnymi, które dotyczyły procedur postępowania w przypadku przemocy w rodzinie i zaniedbania. Pedagodzy i psycholodzy szkolni nawiązali ścisłą współpracę z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi. Pracownicy poradni pełnili role kuratorów społecznych. Rozpowszechniano informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. W formie prelekcji, ulotek, plakatów przekazywano uczniom i rodzicom wiedzę na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Prowadzono półkolonie w ramach programu: „Ferie na wesoło” oraz „Wakacje z trzeźwą głową”.

➤ **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie**

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, a także stronie BIP Urzędu Miasta Lublin został umieszczony wykaz podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach podejmowanej współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ściśle współdziałała z Policją, Prokuraturą, Aresztem Śledczym, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, sądownictwem, ośrodkami leczenia uzależnień, Centrum Interwencji Kryzysowej, Młodzieżowymi Ośrodkami Wychowawczymi, Pogotowiem Opiekuńczym, Zespołami Interdyscyplinarnymi w innych gminach, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, a także

podmiotami III sektora (Stowarzyszeniami: STOP, AGAPE, BONA FIDES, SOPRA, MONAR, RYSA, Fundacją SOS Ziemi Lubelskiej, Polskim Centrum Mediacji).

W okresie sprawozdawczym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie aktywnie współpracowała z sądami. W szczególności skierowano 61 wniosków o wgląd w sytuację dziecka i rodziny oraz o tymczasowe zabezpieczenie małoletnich w pieczy zastępczej. Przedstawiciele służb społecznych występowali w charakterze świadka na 40 rozprawach w Sądzie dotyczących Klientów, w 37 przypadkach przekazano na wniosek Sądu kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty” do postępowania w sprawach karnych i rodzinnych. Pracownicy Sekcji aktywnie współpracowali z kuratorami rodzinnymi i karnymi w ramach grup roboczych w 263 środowiskach, odbywali wspólne wizyty w środowiskach objętych nadzorem kuratorskim, gdzie jednocześnie realizowana jest procedura „Niebieskie Karty”, informowali też o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przestępstwa.

Współpraca z organami ścigania na odcinku karnym i pozakarnym dotyczyła m. in. skierowania 19 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, przesłuchań pracowników socjalnych w charakterze świadka w postępowaniach prowadzonych przez Policję i Prokuraturę w 81 sprawach, wspólnych wizyt przedstawicieli Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w asyście funkcjonariuszy Policji w 1020 środowiskach. Udzielano pisemnej informacji na wniosek organów ścigania o sytuacji życiowej osób i rodzin, rodzaju i skali zdiagnozowanych dysfunkcji oraz wymiarze i zakresie świadczonej pomocy w formie pracy socjalnej zmierzającej do zniwelowania skutków istniejących problemów, w 21 przypadkach przekazano na wniosek Prokuratury, zaś w 70 sprawach na wniosek Policji kserokopię dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W ramach współpracy z 8 placówkami służby zdrowia pracownicy socjalni dokonywali wymiany informacji na temat środowisk objętych wsparciem Sekcji, celem opracowania wspólnego planu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w których występują problemy zdrowotne, w tym zaburzenia psychiczne.

Aktywnie współdziałano z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie postępowania o obowiązek leczenia odwykowego sprawców lub ofiar przemocy w rodzinie. Skierowano 50 wniosków do KRPA, pracownicy socjalni uczestniczyli w charakterze świadka w 35 posiedzeniach Komisji, powołano członków KRPA do udziału w grupach roboczych dotyczących przemocy w 31 rodzinach.

Ponadto podejmowano współpracę z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, przekazując informację na temat sytuacji życiowej oraz działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty” w odniesieniu do 1 rodziny objętej wsparciem ze strony Sekcji.

W 2018 r. Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowała stałą współpracę z 71 placówkami oświatowymi w zakresie wymiany informacji i pomocy uczniom pozostającym w trudnej sytuacji opiekuńczo – wychowawczej oraz ich rodzinom. Przedstawiciele oświaty oraz psychologowie dziecięcy brali czynny udział w pracach grup roboczych, gdy istniało podejrzenie, że małoletni doświadczają przemocy ze strony członków rodziny, bądź są jej świadkami. Powyższe pozwoliło na efektywne monitorowanie sytuacji dzieci, jak też objęcie małoletnich interdyscyplinarną pomocą, w miarę zdiagnozowanych potrzeb.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie jako przedstawiciele Ośrodka uczestniczyli: kierownik Działu ds. Pomocy Środowiskowej oraz 10 pracowników socjalnych Sekcji ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pełniących jednocześnie funkcję koordynatorów grup roboczych, a także pracownik ds. obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego na stanowisku sekretarza Zespołu.

➤ **Okręgowa Izba Lekarska w Lublinie**

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego (2 posiedzenia) jako przedstawiciel Służby Zdrowia uczestniczyła lekarz psychiatra – członek Zespołu z ramienia Lubelskiej Izby Lekarskiej.

➤ **Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”**,

Przedstawiciele Stowarzyszenia „AGAPE” w dniu 15 października 2018 r. wzięli udział w konferencji szkoleniowej „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania

przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń” zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyło 2 przedstawiciele Stowarzyszenia (4 posiedzenia).

➤ **Komenda Miejska Policji w Lublinie**

Przedstawiciele Komendy Miejskiej Policji w Lublinie uczestniczyli w pracach i posiedzeniach:

- Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Zespołu ds. realizacji „Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2018 – 2021”;
- Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego działającej przy Prezydencie Miasta Lublin.

W 2018 roku Komenda Miejska Policji w Lublinie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie współpracowała z Wydziałem Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Lublin”, Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Lublin, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie, Kuratorium Oświaty, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Ośrodkiem Leczenia Uzależnień, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie, Katolickim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”, Ośrodkiem Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem – Centrum Pomocy Interdyscyplinarnej, Stowarzyszeniem Wspierania Aktywności „Bona Fides”, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W pracach 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie z ramienia Komendy Miejskiej Policji w Lublinie uczestniczył policjant z Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji KMP w Lublinie. W pracach 3173 grup roboczych uczestniczyli dzielnicowi z Komisariatów I –VII Policji w Lublinie. W pracach 9 grup roboczych uczestniczyli policjanci z Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji w Lublinie.

Komenda Miejska Policji Lublinie pozyskała i rozpowszechniła w jednostkach podległych KMP w Lublinie w formie elektronicznej 8 informatorów/baz zawierających dane teleadresowe istniejącej infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przedmiotowe dane teleadresowe zostały umieszczone na stronie internetowej KMP w Lublinie.

Policjanci Komendy Miejskiej Policji w Lublinie uczestniczyli w konferencjach, kampaniach oraz projektach organizowanych przez:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lublinie w dniu 23 lutego 2018 roku, w Ratuszu - Konferencja podsumowująca raport z badania „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Lublin”.
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lublinie w dniu 15 października 2018 roku, w Trybunale Koronnym, pt. „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń” (konferencja w ramach kampanii społecznej).

➤ **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nietletnich Sądu Rejonowego Lublin – Wschód**

II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej współpracował z następującymi instytucjami z obszaru przeciwdziałania przemocy:

- MOPR – wymiana informacji i doświadczeń w pracy z klientem pomocy społecznej oraz osobą nadzorowaną, podejmowanie wspólnych działań na rzecz osób doświadczających przemocy lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR – udział kuratorów posiedzeniach grup roboczych;
- Policja – współpraca z III I VI Komisariatem Policji w Lublinie, polegająca na przekazie informacji, podejmowaniu wspólnych interwencji;

- Komenda Miejska Policji w Lublinie – przekazywanie, zgodnie z zawartym porozumieniem, wykazów nieletnich, wobec których wykonywane jest orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych, polegających na stosowaniu przemocy lub groźby bezprawnej;
- Placówki oświatowe – organizowanie przez kuratorów rodzinnych na terenie szkół spotkań z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami, podczas których poruszane są tematy związane ze zjawiskiem przemocy domowej, podstawami prawa rodzinnego, głównie w części dotyczącej relacji rodzice dziecko, z uwzględnieniem praw i obowiązków oraz sytuacji, które powodują ingerencję sądu;
- Placówka Wielofunkcyjna „Pogodny Dom”;
- Pogotowie Opiekuńcze;
- Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin przy ul. I Armii Wojska Polskiego w Lublinie;
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodek Leczenia Uzależnień SPZOZ Lublin;
- Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Lublinie;
- Stowarzyszenie POSTIS;
- Dom Samotnej Matki przy ul. Bronowickiej w Lublinie;
- Organizacje pozarządowe.

➤ **III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego Lublin – Wschód**

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczył 1 kurator. III ZKSS współpracował z MOPR w zakresie wymiany informacji i doświadczeń w pracy z klientem pomocy społecznej oraz osobą dozorowaną, współpracowano także z Komisariatami Policji w Lublinie, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodkiem Leczenia Uzależnień SPZOZ w Lublinie oraz Stowarzyszeniem MONAR - Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Lublinie.

➤ **Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie**

Na stronie internetowej CIK umieszczono wykaz instytucji i organizacji pozarządowych świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy.

➤ **Straż Miejska Miasta Lublin**

W spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczył przedstawiciel Straży Miejskiej (2 posiedzenia).

➤ **Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

Współpracowano z Sądami, Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, w tym Sekcją ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Stowarzyszeniami (AGAPE i Szlachetna Paczka), Centrum Interwencji Kryzysowej, placówkami oświaty i służby zdrowia oraz Zespołami Kuratorskimi.

W konferencji zorganizowanej w ramach kampanii społecznej przez Zespół Interdyscyplinarny w dniu 15 października 2018 r. w Trybunale Koronnym, pt. „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń” wzięło udział 2 pracowników Ośrodka.

W ramach wymiany doświadczeń i współdziałania z instytucjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zasięgu ogólnopolskim współpracowano z innymi Specjalistycznymi Ośrodkami Wsparcia w woj., lubelskim m. in. w Tyszowcach.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie uczestniczył ks. dyrektor Ośrodka.

➤ **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie**

Przedstawiciele KRPA w dniu 15 października 2018 r. wzięli udział w konferencji szkoleniowej „Model współpracy interdyscyplinarnej w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dobre praktyki i wymiana doświadczeń” zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie.

W pracach Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyło 3 członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (3 posiedzenia).

➤ **Prokuratura Okręgowa w Lublinie**

Prokurator Prokuratury Okręgowej brała udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie oraz uczestniczyła w realizowanym przez Starostę Lubelskiego „Powiatowym programie profilaktycznym w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinie zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2018- 2021”.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie**

W ramach współdziałania z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie Sąd współpracował z Policją, Prokuraturą, placówkami oświatowymi, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacjami pozarządowymi.

Na stronie internetowej Sądu umieszczono odnośnik do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, gdzie znajduje się baza teleadresowa instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz informatory dla osób dotkniętych przemocą.

➤ **Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie**

Na stronie internetowej Sądu umieszczono wykaz instytucji, organizacji pozarządowych i podmiotów, które realizują zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Lublin.

W ramach doskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie kuratorzy z Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej uczestniczyli w:

- pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie – 1 kurator;
- 62 posiedzeniach grup roboczych – 15 kuratorów;
- w pracach Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2018-2021 – 1 kurator.

➤ **Areszt Śledczy w Lublinie**

W 2018 roku na stronie www.sw.gov.pl znajdowały się odnośniki do instytucji pomocowych, a ponadto informatory w wersji papierowej znajdowały się w oddziałach mieszkalnych i poczekalni sali widzeń, gdzie przychodzą osoby odwiedzające często uwikłane w przemoc domową.

Areszt Śledczy w 2018 r. prowadził współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Przedstawiciel Aresztu brał udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie.

Analiza czynników sprzyjających oraz utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

W wyniku analizy danych sprawozdawczych z realizacji Programu w 2018 r. opracowano następujące wnioski dotyczące dalszego wykonywania zadań zawartych w Programie:

- specjalistyczne szkolenia dla pracowników służb świadczących profesjonalną pomoc osobom dotkniętym przemocą, uwzględniające specyficzne potrzeby specjalistów;
- dalsza realizacja przez Komendę Miejską Policji, MOPR i CIK projektu „Przyjazne patrole”, celem zwiększenia poziomu bezpieczeństwa osób małoletnich;
- kontynuacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy fizycznej;
- prowadzenie działań antyprzemocowych w grupach ryzyka, tj. wśród osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób po odbyciu kary pozbawienia wolności;

- kontynuacja działań profilaktycznych, w tym informacyjno – edukacyjnych dla młodzieży, dorosłych oraz młodych rodziców;
- dalsza realizacja działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy stosowanej wobec seniorów,
- kontynuacja działań dotyczących profilaktyki przemocy w ramach programów wychowawczo – profilaktycznych w placówkach oświatowych;
- realizacja działań antyprzemocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy ekonomicznej z uwzględnieniem specyfiki dzielnic Lublina;
- zwiększenie udziału przedstawicieli dzielnic Lublina w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- realizacja działań mających na celu zwiększenie wykrywalności przemocy seksualnej;
- dalsze prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców;
- dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych dla poszczególnych służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- działania nakierowane na zwiększanie świadomości rodziców nt. negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci oraz stosowania przemocy w procesie wychowawczym;
- zabezpieczenie środków finansowych na działalność oraz obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego;
- upowszechnianie wiedzy na temat problemu przemocy rodzinnej wśród osób dorosłych;
- weryfikacja stereotypów dotyczących przemocy domowej;
- dalsze upowszechnianie informacji o konkretnych miejscach, gdzie udzielana jest pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- systematyczne szkolenia pracowników służb pierwszego kontaktu - dostarczanie wiedzy na temat zjawiska i uczenie umiejętności diagnozowania przemocy;
- dalsze rozszerzanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej – dyżury członka Zespołu w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin oraz dla społeczności Kościoła polskokatolickiego pw. Wniebowzięcia NMP;
- propagowanie informacji na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu.